МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ПРАКТИЧНИХ І САМОСТІЙНОЇ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 – «ОСВІТНІ
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОСВІТНІ
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

КРЕМЕНЧУК 2023

Методичні вказівки щодо виконання практичних і самостійної робіт з навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 011 – «Освітні педагогічні науки» освітньо-професійної програми «Освітні педагогічні науки» освітнього ступеня «Магістр»

Укладач к. пед. н., доц. Т. В. Дніпровська

Рецензент к. пед. н, доц. О. В. Кондрашова

Кафедра лінгводидактики та журналістики

Затверджено методичною радою Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського
Протокол № 1 від 07.09. 2023 р.

Голова методичної ради _____ проф. Віктор КОСТІН

ЗМІСТ

1. Вступ…….4

2. Теми та погодинний розклад лекцій, практичної та самостійної робіт з навчальної дисципліни……...9

3. Перелік тем і питань для самостійного опрацювання……11

4. Перевірте свою граматичну компетентність……..……69

5. Заключний тест з граматики для студентів заочного відділення…….……76

6. Питання до заліку……..……81

7. Критерії оцінювання знань студентів……..……82

Список літератури…….……84

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» належить до обов'язкових навчальних дисциплін підготовки студентів, надає студентам здатність спілкуватися англійською мовою.

Метою навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є :

– практичне оволодіння студентами іноземною мовою професійного спрямування, формування професійної іншомовної комунікативної компетентності для використання іноземної мови в різних сферах професійної діяльності;

– формування навичок читання іншомовних текстів за фахом і вміння передавати отриману з них інформацію в усній та письмовій формах;

– розвиток уміння сприймати на слух іншомовну інформацію і будувати мовленнєву дію в ситуаціях професійного спілкування.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни є :

практичне: формувати у студентів загальні та професійно орієнтовані комунікативні мовленнєві компетенції (лінгвістичну, соціолінгвістичну і прагматичну) для забезпечення їхнього ефективного спілкування;

освітнє: формувати у студентів методичну компетенцію; розвивати уміння вчитися; сприяти розвитку здібностей студентів до самооцінювання та здатності до самостійного навчання; навчати встановлювати міжпредметні зв'язки з навчальними дисциплінами, які вивчаються у ЗВО;

пізнавальне: залучати студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують і сприяють подальшому розвитку їхніх пізнавальних здібностей;

розвиваюче: допомагати студентам у формуванні загальних компетенцій з метою розвитку їхньої особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнювати впевненість студентів як користувачів мови, а також їхнє позитивне ставлення до вивчення мови;

соціокультурне: формувати у студентів уміння і готовність досягати порозуміння з представниками інших соціумів, усвідомлювати важливі й

різнопланові міжнародні соціокультурні проблеми та діяти відповідно у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій.

Компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни надає можливість здобути **компетентності,** потрібні для подальшої професійної діяльності:

Інтегрована компетентність: К1 – здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного спрямування у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності:

ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 2 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 4 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 7 – Здатність до міжособистісної взаємодії;

ЗК 9 – здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК 10 – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2 – здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач досліднецького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки;

СК 3 – Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливостістудентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти;

СК 5 – здатність розробляти і реалізувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегруватиїх в освітнє середовище закладу освіти;

СК 9 – здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітнійта дослідницькій діяльності.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни забезпечує формування таких програмних результатів:

ПРН 2 – використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності;

ПРН 3 – формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити

власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію;

ПРН 4 – вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів;

ПРН 5 – організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об’ єктивно оцінювати результати навчанняздобувачів освіти;

ПРН 6 – розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти / педагогікита міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм;

ПРН 7 – створювати вікрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання;

ПРН 9 – здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– граматичні структури, орфографічні, орфоепічні, акцентологічні норми та правила синтаксису, що є необхідними для гнучкого вираження відповідних функцій та понять, а також для розуміння і продукування широкого кола текстів у професійній (академічній та виробничій) сфері; лексику побутової, загальноосвітньої та професійної сфер (зокрема термінологію);

– мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів; комунікативні вимоги до мовної поведінки в іншомовному професійному (науковому та виробничому) середовищі; основні закони та стратегії іншомовної фахової комунікації;

– правила та проблеми перекладу і редагування іншомовних текстів професійного спрямування; типи словників та їх значення у підвищенні іншомовної професійної комунікативної культури;

уміти:

– обговорювати навчальні та пов'язані з напрямом підготовки питання, для того щоб досягти порозуміння зі співрозмовником; готувати публічні виступи з низки великої кількості галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів;

– знаходити нову текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію, що міститься в іншомовних галузевих матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами і термінологією;

– аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; писати професійні тексти і документи іноземною мовою з низки галузевих питань;

– перекладати іншомовні професійні тексти рідною мовою, користуючись двомовними термінологічними словниками, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування;

– вести усне монологічне та діалогічне спілкування у межах побутової, суспільно-політичної, загальноекономічної та фахової тематики.

До видів **самостійної роботи** належать реферування та робота на персональному комп'ютері (робота у мережі, підготовка презентацій, організація конференцій та участь у них, публікація даних тощо). До системи забезпечення самостійної роботи навчально-методичними засобами належать підручники та посібники.

Значну частину навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» студенти вивчають самостійно. Приступаючи до її вивчення, необхідно ознайомитися зі змістом, обсягом і питаннями кожної теми. Вивчати навчальну дисципліну рекомендується за окремими темами. Ознайомившись зі змістом теми, особливостями розташування матеріалу в різних літературних джерелах, слід приступити до першого читання. Під час першого читання потрібно відмітити суть теми, важкі для себе місця. Потім розпочинають детальне вивчення матеріалу. Для кращого запам'ятовування матеріалу студент

повинен вести конспект, вносити до нього окремі положення, визначення нових термінів тощо. Питання для самоперевірки акцентують увагу на найважливіших моментах теми. Така підготовка буде підґрунтям для успішного складання заліку та іспиту.

Самостійна робота здійснюється частково у бібліотеці, частково вдома.

Консультації проводяться згідно з графіком.

2 ТЕМИ ТА ПОГОДИННИЙ РОЗКЛАД ЛЕКЦІЙ, САМОСТІЙНОЇ, ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ пор	Тема	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		К-сть год.ПР	К-сть год. СРС	К-сть год.ПР	К-сть год. СРС
1	Тема 1 Предмет і завдання навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням для педагогів».	3	6	1	10
2	1.1 Педагогіка, як наука. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.				
3	1.2 Документи, які є джерелом наукової інформації.				
4	Тема 2 . Специфіка англійського наукового стилю.	4	8	2	10
5	2.1 Поняття науковий стиль.				
6	2.2 Лексичні та граматичні особливості наукового стилю.				
7	Тема 3 Особливості перекладу наукового тексту .	4	8	1	10
8	3.1 Особливості перекладу наукового тексту.				
9	3.2 Способи розкриття значення іншомовного слова.				
10	Тема 4 Анотація.	4	8	1	10
11	4.1 Сутність анотації.				
12	4.2 Типи анотації.				
13	Тема 5 Реферат.	4	8	1	10

14	5.1 Поняття «реферат».				
15	5.2 Основні дані реферату.				
16	Тема 6 Структура та мова наукового тексту.	3	6	1	10
15	6.1 Структура та мова наукового тексту.				
18	6.2 Лексико-граматичні структури.				
19	Тема 7 Написання доповіді про наукове дослідження здобувача.	4	8	1	10
20	7.1 Поняття про наукове дослідження.				
21	7.2 Об’єкт та предмет дослідження.				
22	Тема 8 Академічна доброчесність як складова академічної культури здобувача освіти та науковця.	4	8	2	10
23	8.1 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.				
24	8.2 Порушення академічної доброчесності.				
	Усього	30	60	10	80

3 ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ТА ПРАКТИЧНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Практична робота № 1

Тема. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням для педагогів»

Мета: Ознайомитися із предметом та завданнями навчальної дисципліни „ Іноземна мова за професійним спрямуванням для педагогів”, визначити її зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Актуальні проблеми навчальної дисципліни.

План практичної роботи

1.1. Педагогіка, як наука. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.

1.2. Документи, які є джерелом наукової інформації.

Предметом вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)» є набуття студентами практичних навичок володіння мовою відповідно до майбутніх професійних потреб, навичок перекладу з англійської мови на рідну, текстів загальнонаукового і фахового характеру.

Навчальний курс ґрунтується на поєднанні чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання та письма) з використання мавтентичних матеріалів з іншомовних джерел та вітчизняної навчальної й методичної літератури. Навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)» займає важливе місце в реалізації освітньо-професійної програми підготовки магістра і тематично пов’язана з багатьма навчальними курсами, зокрема з діловою українською мовою, педагогікою, статистикою та іншими професійно-науковими дисциплінами. Іноземну мова за професійним спрямуванням вивчають паралельно з дисциплінами професійної та практичної підготовки для поглиблення фахового рівня знань, що забезпечить формування соціально- особистісних та інструментальних компетенцій студентів.

Під час засвоєння теоретичного матеріалу значна увага приділяється практичному опануванню студентами мовленнєвих умінь на рівні, достатньому для іншомовного спілкування у сферах професійної діяльності в типових ситуаціях в

усній та письмовій формах, забезпеченню розвитку навичок аналітичного читання, розумінню та використанню іншомовних джерел тематики, мовно-комунікативному рівню проведення презентацій, написанню анотацій іноземною мовою.

The writing of an accurate, understandable paper is just as important as the research itself.

Robert A. Day «How to Write & Publish a Scientific Paper»

GENERAL INFORMATION

Усі документи, які є джерелом наукової інформації, можна поділити на **первинні та вторинні**.

Первинний документ включає до себе дані, одержані у процесі дослідження, розроблень, спостережень та інших видів діяльності людини. Прикладами первинних документів є монографії, збірки, матеріали наукових конференцій, підручники, посібники, журнали, статті, газети, спеціальні публікації та ін.

Вторинним є документ, який містить відомості про первинний документ, а саме про його форму, тип, рік, місце видання тощо, а також інформацію у згорнутому, скороченому та узагальненому вигляді, що було досягнуто шляхом її обробки з метою подальшого використання. До вторинних документів можна віднести реферативні, бібліографічні, інформаційні матеріали, наприклад, огляди, анотації, бібліографічний опис і каталоги, реферат, переклад, рецензії, синопсис.

Анотації та реферати є дуже важливими засобами, що дозволяють одержувати та передавати науково-технічну інформацію. Вони є результатом максимального скорочення (компресії) джерела інформації, одночасно зберігаючи головний зміст. Але анотування і реферування здійснюють компресію тексту різними способами. Якщо анотація лише перераховує питання, які подано в першоджерелі, та не розкриває їхньої суті, то реферат не тільки перераховує такі питання, але й висвітлює стисло суть кожного з них.

Exercise 1 A. Study some terms of academic papers with the definitions and give possible translations for them.

annotation – the act of supplying a written work with critical or explanatory notes;

abstract – a condensed version of a piece of writing, speech, etc., summary;

summary – a brief account giving the main points of something;

précis – a summary of the essentials of a text, abstract;

synopsis – a condensation or brief review of a subject, summary;

review – a critical assessment of a book, film, play, concert, etc., especially one printed in a newspaper or periodical

B. Match the names of the English academic genres in the left column with their definitions in the right column.

1	Summary	a) an article that critically examines a new book or any other piece of writing;
2	Abstract	b) a research project proposed for funding;
3	Review	c) a short account of a research paper placed before it;
4	Conference abstract	d) a relatively short piece of research usually published in a journal or a volume;
5	Research paper	e) a shortened version of a text aimed at giving the most important information or ideas of the text;
6	Grant proposal	f) a short account of a conference paper.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.), занотуйте у робочий зошит тлумачення нових слів.

Виписати з поданого тексту базові поняття за темою.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуйте та проаналізуйте первинний та вторинний документ, які є джерелом науково-технічної інформації.

Література: [9, с. 10–11; 10, с. 1–5].

Практична робота № 2

Тема: Специфіка англійського наукового стилю

Мета: ознайомитися з поняттям науковий стиль. Розглянути питання щодо лексичних та граматичних особливостей наукового стилю.

План практичної роботи

2.1. Поняття науковий стиль.

2.2. Лексичні та граматичні особливості наукового стилю.

Специфіка англійського наукового стилю

Науковий стиль – це функціональний стиль літературної мови, який є засобом спілкування в галузі науки та навчально-наукової діяльності. Науковий стиль властивий таким жанрам: монографія, наукова стаття, дисертація, анотація, рецензія, підручник, лекція. Можна виділити ряд особливостей, притаманних науковому стилю: попереднє осмислення вислову, монологічний характер, строгий відбір мовних засобів, тяжіння до нормованої мови. Даний стиль мовлення подає логічну, структуровану інформацію, яка є корисною у навчальній та науковій діяльності. Науковий стиль реалізує передусім інтелектуально-комунікативну функцію, оскільки головним його завданням є передача наукового знання, наукового пізнання, що завжди орієнтоване на комунікацію.

Сферою використання наукового стилю є наукова та навчальна діяльність. Це стиль наукових праць з різних галузей науки і техніки, виробничого й господарського життя, навчальної літератури, науково-популярних видань, який характеризується використанням наукових і технічних термінів, номенклатурних назв. Головне призначення наукового стилю — систематизація знань, пізнання світу, повідомлення про результати досліджень, доведення теорій, обґрунтування гіпотез, класифікацій, роз'яснення явищ, виклад матеріалу, представлення наукових даних суспільству.

Наукова мова повинна бути доказаною, аргументованою, саме тому основною формою існування наукової мови є письмова, що пояснюється характерними її рисами. До цих рис належать: інформативність, поняттєвість і предметність, об'єктивність, логічна послідовність викладу, узагальненість, однозначність,

точність, лаконічність, доказовість, переконливість, аналіз, синтез, аргументація, упорядкована система зв'язків між частинами висловлювання і пояснення причинно-наслідкових зв’язків, висновки, а також насиченість наукової мови термінами.

Науковий стиль поділяється на такі основні підстилі: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний і науково-технічний. Зберігаючи основні ознаки стилю, кожний з підстилів характеризується своїми особливостями використання мовних засобів. Власне науковий підстиль має інтернаціональну символіку, універсальні загальнонаукові терміни, він подає інформацію, що стосується науковців конкретної галузі, тобто об'єднує наукову літературу, написану фахівцями для фахівців. Науково-популярному підстилю характерні елементи художнього мовлення (епітети, порівняння, метафори), він застосовується з метою доступного викладу інформації про наслідки досліджень для нефахівців.

Науково-навчальний характеризується доступністю викладу інформації, спрощеністю системи доведень, програмністю викладу матеріалу, спрямованою на активізацію мислення, поступовим, послідовним уведенням термінологічної лексики. Цей підстиль функціонує в навчальних посібниках, підручниках і довідниках, та характеризується наявністю визначень, правил, пояснень, а також системою вправ і завдань. Серед основних ознак науково-технічного підстилю виділяють: ясність і предметність тлумачень, логічну послідовність і доказовість викладу, узагальненість понять і явищ, точність і лаконічність висловлювань, аргументація та переконливість тверджень, однозначне пояснення причино-наслідкових зв’язків, докладні висновки. З цього випливає головне призначення науково-технічного стилю – викладення результатів дослідження про людину, суспільство, техніку і явища природи, обґрунтування гіпотез, доведення істинності теорій, класифікація й систематизації знань, роз’яснення явищ.

Можна виділити цілий ряд лексичних та граматичних особливостей наукового стилю. Зокрема, серед мовних засобів, які втілюють основні ознаки наукового стилю англійської мови, виокремлюють:

1) уживання спеціальних та загальнонаукових термінів, у тому числі іншомовного походження, наукової фразеології і кліше (One can observe that ..., As is generally accepted), а також наявність лексичних конструкцій, скорочень, абревіатур;

2) наявність висловів, що допомагають розчленувати інформацію, вказують на час або послідовність, пояснюють або підсумовують вищесказане (finally, again, thus, therefore, in fact, (more) specifically);

3) активне використання безособового займенника it (It was considered that...), неозначено-особових займенників (One may conclude that...), дієслів у формі пасивного стану (The suggestion was offered...), прикметників (detailed, attainable, small);

4) переважання сполучень слів, ядром яких служить іменник, що дає можливість більшого узагальнення, з усуванням необхідності зазначення часу дії;

5) графічний поділ тексту на (часто пронумеровані) параграфи, абзаци; використання цитат, посилань, схем, таблиць, малюнків, формул;

6) безсуб'єктність, підкреслена безособовість, відсторонена манера викладу інформації від 1-ї особи множини we (pluralis modestiae) (We assume that...), що, з одного боку, підкреслює особливості наукової етики, згідно з якою наука належить спільноті вчених, а з іншого боку – залучає слухачів або читачів до активного аналізу й обговорення визначеної проблеми («we do», «we think»);

7) поширене використання еліптичних конструкцій (e.g. low- pressure producers);

8) випадки опущення артикля (e.g. general view, biological engineering).

9) використання сполучення слів з прийменником of (e.g. the oxidizer of liquid oxygen) та численні атрибутивні групи (e.g. medium- power silicon rectifiers).

10)різноманітність синтаксичних конструкцій, зокрема сполучникових; багатокомпонентні атрибутивні іменникові групи (medium-power silicon rectifiers), дієприкметникові, інфінітивні звороти та герундій.

Залежно від ступеня спеціалізації значення терміни можна поділити на три основні групи:

- Загальнонаукові терміни, тобто терміни, які вживаються практично в усіх галузевих термінологіях, наприклад: system – система, tendency – тенденція, law – закон, conception – концепція, theory – теорія і т. ін. Слід зазначити, що такі терміни в межах певної термінології можуть конкретизувати своє значення, пор.: exchange system – валютна система, drain system – осушувальна система.
- Міжгалузеві терміни – це терміни, які використовуються в кількох

споріднених або й віддалених галузях. Так, економічна наука має термінологію, спільну з іншими соціальними, природничими науками, наприклад: amortization – амортизація, ecological consumption – екологічні витрати, private ownership – приватна власність.

- Вузькогалузеві терміни – це терміни, характерні лише для певної галузі, наприклад: tillage – обробка ґрунту, winter wheat – озима пшениця.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.), занотуйте у робочий зошит тлумачення та переклад нових слів.

Завдання для самостійної роботи

1.Проаналізуйте підготовлену наукову статтю/тези з точки зору дотримання наукового стилю (власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний і науково-технічний).

Література: [9, с. 10–11; 10, с. 1–5].

Практична робота № 3

Тема: Особливості перекладу наукового тексту

Мета: ознайомитися з особливостями перекладу наукового тексту, . розглянути спосіби розкриття значення іншомовного слова.

План практичної роботи

3.1. Особливості перекладу наукового тексту.

3.2 Спосіби розкриття значення іншомовного слова.

Особливості перекладу наукового тексту

Адекватний переклад фахового тексту відображає як зміст, так і форму оригіналу засобами іншої мови. Це близький до оригіналу переклад із збереженням задуму автора та стилістичних особливостей, виконаний відповідно до норм української мови. Досягти адекватного перекладу можна за допомогою еквівалентів, аналогів та описового перекладу.

Еквівалент – постійний рівнозначний відповідник певному слову або словосполученню в іншій мові, який в абсолютній більшості випадків не залежить від контексту (І.Я. Рецкер).

Другим типом відповідника є переклад за допомогою аналога - одного із декількох можливих синонімів. У будь-якому двомовному словнику іноземному слову звичайно відповідає декілька українських синонімів. Вибір слова поміж синонімів при перекладі визначається контекстом. Таким чином, якщо еквівалент завжди один, то аналогів обов'язково повинно бути декілька.

Оскільки синоніми можуть бути не тільки смисловими, але й стилістичними, то вибір аналога при перекладі звичайно залежить не тільки від смислового значення слова, але й від його стилістичного забарвлення.

Переклад за допомогою аналога – вищий ступінь з точки зору перекладацької майстерності. Еквівалент завжди один, і якщо він відомий перекладачу, то зробити переклад неважко. При перекладі аналогом потрібно вміти вибрати з декількох синонімів один, найбільш придатний у всіх відношеннях, причому не завжди його можна знайти у словнику.

Крім еквівалентів та аналогів у двомовних словниках застосовується ще один спосіб розкриття значення іншомовного слова – пояснювальний або описовий переклад. Як видно з назви, при цьому виді перекладу замість самого слова вживається його пояснення. Такий прийом перекладу або, точніше, інтерпретації слова звичайно застосовується в тих випадках, коли у словниковому складі мови, на яку робиться переклад. немає ні еквівалента, ні аналогів, які відповідають значенню слова. Найчастіше описово перекладаються слова, котрі позначають поняття або явища, які відсутні в нашому житті, а тому вони не мають в українській мові спеціальних слів для їх позначення.

Обов’язковою умовою адекватного перекладу є вміння правильно аналізувати граматичну будову іншомовних речень. Важливим при перекладі є знання здобувачем предмету перекладу. Під час перекладу треба правильно зрозуміти зміст речень, смислові відношення між ними та значення міжтекстових елементів, наявних у тексті.

Адекватний переклад фахових текстів виявляється неможливим без знання

термінології. При перекладі науково-технічної літератури з англійської мови на українську важливе значення має взаємодія терміна з контекстом, завдяки чому виявляється значення слова.

У словниковому складі мови термінологічна лексика відіграє значну роль. Науково-технічна термінологія характеризується відсутністю емоційного забарвлення, чіткістю, ясністю та стислістю викладу, переосмисленням загальновживаної лексики, яке є одним з продуктивних методів утворення термінів, відсутністю ідіоматичних конструкцій та низькою частотністю вживання слів основного словникового фонду.

Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і одну з головних труднощів їх перекладу з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів).

Значну кількість науково-технічних термінів, у даному випадку сільськогосподарської термінології, становлять латинські та грецькі запозичення, так як найбільш популярним та виправданим є шлях утворення термінів шляхом запозичення з інших мов. Під час аналізу та перекладу аграрної термінології, простежується значна кількість лексики, що має латинське походження, й таким чином відноситься до групи інтернаціональної лексики: bacterium – бактерія, phenomenon – явище.

Переклад термінологічних запозичень здійснюється різними прийомами, а саме за допомогою міжмовних трансформацій – лексичних, лексико-семантичних та лексико-граматичних. Задача здобувача полягає у вірному виборі того чи іншого прийому під час перекладу, щоб якнайточніше передати значення будь-якого терміна.

Так, А. Я. Коваленко визначає два етапи у процесі перекладу терміну:

- з’ясування значення терміна (у контексті);
- переклад значення рідною мовою.

Одним з найпростіших прийомів перекладу терміна є прийом транскодування. Транскодування – це побуквенна чи пофонемна передача вихідної лексичної

одиниці за допомогою алфавіту мови перекладу. Даний прийом є рідким винятком у практиці технічного перекладу (наприклад, Matthiola - матіола, Anemone – анемона). При перекладі способом транслітерації не слід забувати й про «хибних друзів перекладача», транслітераційний спосіб перекладу яких призводить до грубих викривлень значення.

Розрізняють чотири види транскодування:

- Транслітерація (передача термінів, які записані однією графічною системою, засобами іншої графічної системи): biota – біота, cation – катіон, cistron – цистрон, cultivar – культивар.
- Транскрибування (передача звукової форми елемента вихідної мови літерами мови перекладу): biome – біом, clone – клон, alkaloid – алкалоїд.
- Змішане транскодування (переважне застосування транскрибування із елементами транслітерування): antibiotic – антибіотик, anticodon – антикодон, baculovirus – бакуловірус, anti- oncogene – анти-онкогон.
- Адаптивне транскодування (коли форма слова у вихідній мові дещо адаптується до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу): conservation – консервація, cultivation – культивування, duplication – дуплікація, evolution – еволюція.

Терміни також підлягають іншому лексичному прийому перекладу – калькуванню – передачі не звукового, а комбінаторного складу слова, коли складові частини слова (морфеми) чи фрази (лексеми) перекладаються відповідними елементами мови перекладу. Даний прийом застосовується при перекладі складних за структурою термінів. Наприклад: hydrological cycle – гідрологічний цикл; primary production – первинна продукція; ecological niche – екологічна ніша, genetic testing – генетичне тестування. У цих прикладах українські відповідники англійських термінів утворені шляхом вибору першого словникового відповідника кожного з компонентів.

Калькування може також застосовуватися стосовно лише одного з компонентів терміна, представленого складним словом або словосполученням: endangered species – вимираючий вид, functional gene – функціональний ген. Зазначений прийом можна використовувати тільки тоді, коли утворений таким

чином перекладений відповідник не порушує норми вживання і сполучення слів в українській мові.

Досить поширеним серед термінології, зокрема, що стосується аграрної сфери, є переклад за допомогою використання родового відмінка. Наприклад: hybridization of cells – гібридизація клітин, soil erosion – ерозія грунту, culture of cells – культура клітин.

Також переклад термінів-запозичень можливий шляхом опису значення. Такий прийом застосовується при перекладі новітніх авторських термінів-неологізмів, які подаються зазвичай у дужках. Наприклад: maceral – мацерал (органічна складова вугілля), oviparity

– овіпарність (розмноження безембріонними яйцями), genome – геном (весь генетичний матеріал у хромосомі).

У випадку, коли словник не дає точного еквівалента тому чи іншому терміну, або ж коли застосування калькування, транслітерації чи описового перекладу недоречне, можливими також є інші прийоми перекладу.

До інших трансформаційних прийомів, що застосовуються при перекладі термінів можна віднести конкретизацію та генералізацію.

Конкретизація – процес, при якому одиниця більш широкого конкретологічного змісту передається в мові перекладу одиницею конкретного змісту. При перекладі термінів також можливим є застосування прийому генералізації. Генералізація вихідного значення має місце в тих випадках, коли міра інформаційної упорядкованості вихідної одиниці вища за міру упорядкованості одиниці, що відповідає їй за змістом в мові перекладу. Але вибір засобу перекладу може також визначатися контекстом, в якому функціонує дане термінологічне запозичення.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.), занотуйте у робочий зошит тлумачення та переклад нових слів.

Завдання для самостійної роботи

1.Виконайте переклад та перевірку матеріалів статті/тез (українською чи англійською мовою) з використанням рекомендованих вимог. При виявленні недоліків, виправьте їх з врахування цих вимог.

Література: [9, с. 10–21; 10, с. 1–8].

Практична робота № 4

Тема: Анотація

Мета: ознайомитися з поняттям анотація. Розглянути питання, щодо сутності анотації та її типи.

План практичної роботи

4.1. Сутність анотації.

4.2 Типи анотації.

ANNOTATION

Анотація (лат. annotatio – примітка) є максимально стислою описовою характеристикою першоджерела, яка надає тематику публікації та відповідає на питання, про що повідомляється у первинному документі. Вона має дати читачеві попереднє уявлення про незнайому йому публікацію і тим самим допомогти в пошуку необхідної інформації.

Сутність анотації полягає у тому, що в ній викладається зміст оригіналу у вигляді переліку основних питань та іноді дається критична оцінка. Вона має суто інформаційне або довідниково-бібліографічне значення. Анотація, на відміну від реферату, не розкриває зміст матеріалу, а лише повідомляє про наявність матеріалу на певну тему, вказує джерело і дає загальне уявлення про його зміст.

Розрізняють два типи анотацій: довідкову (описову) і рекомендаційну.

Довідкова анотація є найпоширенішою у науково- інформаційній діяльності, особливо при анотуванні публікацій, виданих іноземною мовою. Вона призначена для швидкого перегляду, тому переважають стислі анотації, ніж докладніші. Для довідкових анотацій характерно поєднання конкретності й достатньої повноти з певним лаконізмом викладення.

Рекомендаційні анотації мають на меті не тільки дати попереднє уявлення про документ, але також і зацікавити читача й показати місце даної публікації серед інших публікацій на аналогічну тематику. Основне призначення рекомендаційної анотації – оцінка документа. У рекомендаційній анотації повинні органічно поєднуватися характеристика змісту документа, що анотується, з характеристикою автора, роз'ясненням значення і сутності трактованих питань, їхньої актуальності й інтересу.

Текст анотації зазвичай складається із таких відомостей: теми, характеристики проблематики й основного змісту, загальних висновків автора; виду документа (книга, дисертація, довідник, стаття тощо), його призначення, завдань, поставлених автором анотованого документа, методу, використовуваного ним (при анотуванні наукових і технічних публікацій), характеристики новизни, оригінальності проблем, а також теоретичної і практичної цінності анотованої роботи.

Анотація не містить жодних висновків, рекомендацій чи фактичного матеріалу. Складні звбороти, особові та вказівні займенники зведені до мінімуму. Серед основних вимог до анотацій можна зазначити такі: обсяг 500-2000 друкованих знаків; логічна структура (може відрізнятися від того, що є у первинному документі); мовні особливості – стислість і чіткість, відсутність повторювань, єдність термінологічної бази та скорочень, використання загальновживаних скорочень, відсутність прикметників і вставних слів, які не впливають на зміст, використання сполучних елементів, що забезпечують логічні зв'язки між окремими частинами анотації.

Зазвичай анотація складається з трьох частин: вступної (бібліографічний опис – автор, назва, місце та час видання), основної (завдання, поставлені автором анотованого документа, перелік основних проблем, що були описані в публікації), заключної (оцінка та призначення роботи).

Анотування україномовної наукової статті

Написання анотації є одним із елементів роботи здобувача під час навчання в аспірантурі. Анотація дає змогу викладачеві оцінити загальний рівень володіння мовою здобувача, рівень розуміння прочитаного та уміння викладати свої думки англійською мовою.

Анотація (від латинського annotatio – примітка) – коротка характеристика книги, статті, що викладає її зміст і, інколи, дає оцінку, допомагає читачеві орієнтуватися в літературі з того чи іншого питання і полегшує роботу здобувачів.

Сутність анотування полягає в максимальному скороченні об'єму джерела інформації, при цьому зберігаючи його основний зміст. В анотації лише перераховуються ті питання, які висвітлені у першоджерелах, не розкриваючи змісту цих питань.

Існує кілька видів анотацій. Анотації за змістом і призначенням можуть бути довідковими, описовими, реферативними, рекомендаційними і критичними. Під час обробки друкованої інформації здобувачі використовують описові анотації.

Основні вимоги щодо мови анотації – простота й доступність. Анотацію краще будувати з коротких фраз, мова повинна бути не тільки стислою й чіткою, але й літературною. Об'єм повинен бути невеликим – до 10 рядків, іноді більше. Середній об'єм анотації складає приблизно 100 – 220 слів.

Працюючи над написанням анотації, варто дотримуватися наступних вимог:

1) анотація повинна відображати ідею усього тексту, а не окремих його частин;

2) матеріал має бути представленим у безособовій формі і не містити власних думок та суджень;

3) анотація повинна бути стислою версією статті, написаною власними словами ;

4) текст анотації повинен мати чітку структуру, де вказується про що йдеться у статті, що саме було досліджено і розглянуто, з яких частин вона складається і кому може бути цікава ця інформація;

5) в анотації не використовують скорочення, умовні позначення та посилання на літературні джерела.

Методика складання анотацій

Робота над анотацією складається з таких етапів:

• первинне дослідження анотованої україномовної статті для встановлення її тематики, загального характеру, цільової спрямованості; ознайомлення з текстом статті (оглядове читання);

- вторинний, більш глибокий переклад із метою перевірки правильності висновків, зроблених при первинному ознайомленні зі статтею; в максимально скороченій формі виписуються імена, предмети, питання тощо, які, на думку автора, слід згадати в анотації для розкриття змісту;
- виділення основних положень анотованої статті, тобто збереження найважливіших даних, які повинні ввійти в анотацію;
- складання першого варіанту анотації; остаточне оформлення разом із її редагуванням.

Для написання анотації використовуються подані нижче кліше (key patterns) для того, щоб полегшити систематизацію інформації і допомогти здобувачеві дотримуватись стилю викладу і правил написання анотації:

I. Вступна частина

1. The title of the article is ... (The article is entitled ...) (The article is headlined ...)

2. The author of the article is ...(The article deals with ...)

3. The article was published in ...(The title of the magazine (journal, No ..., year))

II.Мета написання статті

1. The object (purpose) of this paper is to present (to discuss, to describe, to show, to develop, to give) ...

2. The paper (article) puts forward the idea (attempts to determine)

3. The abstract of the article says that ...

4. In the introduction (beginning) of the article it is pointed out that ...

III.Питання, що обговорюються

1. The paper (article) discusses some problems relating to (deals with some aspects of, considers the problem of, presents the basic theory, provides with the information on, reviews the basic principles of) ...

2. The paper (article) is concerned with (is devoted) ...

3. The key information of the article is the following ...

IV.Виклад змісту статті

1. The paper (article) begins with a short discussion on (deals firstly with the problem of) ...

2. The first paragraph deals with ...

3. First (at first, at the beginning) the author points out that (notes that, describes) ...

4. Then follows a discussion on ...

5. Then the author goes on to the problem of ...

6. The author says that ...

7. The next (following) paragraph deals with (presents, discusses, describes) ...

8. The author mentions ...

9. After discussing ... the author turns to ...

10. The author informs us ...

11. Next (further, then) the author tries to (indicates that, explains that) ...

12. It must be emphasized that (should be noted that, is evident that is clear that, is interesting to note that) ...

13. The facts, names, figures, methods, materials, procedure are the following ...

14. The find paragraph states (describes, ends with) ...

15. The conclusion is that the problem is ...

16. The author concludes that (summaries that) ...

17. To sum up (to summarize, to admit that) ...

18. Finally (in the end) the author admits (emphasizes) that ...

V.Оцінювання статті

In my opinion (to my mind, I think) ... The paper (article) is interesting (not interesting), of importance, valuable (invaluable), up-to- date, useful (useless) ...

Exercise 1 A. Read the annotation and find introductory, basic and closing parts.

Lavrukhin O.V. Creation of an Effective Model for Allocation of Wagons with Dangerous Goods within a Freight Train. – Kh.: Ukrainian State University of Railway Transport, 2005.

The article deals with a scientific approach towards the target function generation of a mathematical model intended for an effective make-up of freight trains with wagons transporting dangerous goods. The model considered possible economic expenditures on making-up such trains taking into account additional expenditures on rearrangement. It can be fulfilled at sorting stations and at any railway stations as well. The principle proposed can be applied on the territory of the CIS countries and on the territory of the member-states of the International Union of Railways.

The academic value of the study lies in the fact that the target function suggests considering not only economic expenditures, but also ones for possible risks from transit of trains with dangerous goods under operational conditions. Considering the complexity of the model solution the authors propose the approach based on the genetic algorithm method; it allows obtaining efficient variants of freight train make-up in a comparatively short time. The approach can be further used as a computer-aided decision support system for operational staff on railway stations.

Keywords: dangerous goods, freight train, genetic algorithm, target function.

B. Find in the annotation the following expressions:

1) стаття розглядає науковий підхід; 2) дана модель враховує можливі економічні витрати; 3) формування таких потягів може здійснюватися як на …, так і на …; 4) запропонований принцип може бути використаний; 5) наукова цінність даної роботи; 6) враховуючи складність рішення даної моделі; 7) пропонується у подальшому реалізувати підхід у вигляді …; 8) ключові слова.

EXPRESSIONS OF ACADEMIC STYLE

Introducing the heading and the author

1 According to Charles G. Morris in his book Psychology, ... (main idea).

2 In his book Psychology, author Charles G. Morris states / describes / explains / claims / argues that ... (main idea).

3 The book (article) to be discussed is … The discussed paper is … .

4 The collection of articles represents reports given at the conference.

5 The book was published (edited) in 19… .

6 The author is a well-known (distinguished, outstanding) scientist in the field of ... .

7 He book consists of … chapters (sections, parts). The book contains (includes, falls into) … parts.

The objective of the article

1 The paper (article) under discussion (consideration) is intended (aims) to describe (explain, examine, highlight) … .

2 The object (purpose, aim) of this paper is to give (to provide, to discuss, to describe, to show, to develop)… .

3 The article deals with … .

4 The main idea of the article is … .

5 The purpose of the research is to prove (develop, summarize, find) … .

6 The book is addressed to scientific workers (researchers, interested laymen, those working in the field of, those studying the problems of) … .

7 The subject of the book is … . The topic (theme) of the book (research, investigation, thesis) is … .

The issues discussed in the article

1 The paper (article) discusses some problems relating to (deals with some aspects of, considers the problem of, presents the basic theory, provides information on, reviews the basic principles of) … .

2 The author outlines (reviews, analyses, highlights) … .

3 The paper (article) is concerned with (is devoted to) … .

4 The paper (article) puts forward the idea (attempts to determine) … .

The beginning of the article

1 The paper (article) begins with a short discussion of (deals firstly with the problem of) … .

2 The book begins with the introduction to (discussion, classification of) … .

3 First (At first, At the beginning) the author states that (notes that, elaborates, describes, explains, raises the issue of) … .

Drawing the reader's attention to the major points of the contents

1 The author emphasizes the idea of ... .

2 The author points out that ... .

3 Attention is drawn to the fact ... (Much attention is given to … .)

4 A careful account is given to … .

5 A detailed description is given to the theory of … .

6 Of particular (special) interest is the treatment (discussion) of … .

The final part of the article

1 To sum up (To summarize, To conclude) the author suggests … .

2 The author comes to the conclusion that ... .

3 The basic approach of the author is that … .

4 Finally (In conclusion) the author admits (emphasizes, claims) that … .

5 The book ends with a discussion (classification) of … .

Tha appraisal of the article

1 In my opinion (To my mind, I think) … .

2 The results obtained confirm (lead to, demonstrate) … .

3 The article is of great help (interest, use, importance, value) to … .

4 The author has succeeded in showing (providing, presenting) … .

5 The author failed to show (to exhibit, to provide) … .

6 In spite of these drawbacks the book is a useful reference work (a valuable source of ready information).

7 The book is profusely illustrated with diagrams (tables, figures).

Exercise 2. Read the text and study the annotations presented below with some comments.

Величезну роль у підвищенні швидкості руху пасажирських і вантажних потягів відіграє рухомий склад. Зараз на Україні парки вагонного та локомотивного господарства не мають рухомого складу, який міг би забезпечити швидкісні перевезення вантажів і пасажирів, через що залізничний транспорт втрачає конкурентоспроможність, особливо це помітно в порівнянні співвідношень вантажоперевезень, здійснюваних на даний момент залізничним та автомобільним транспортом. Хоча кількість деяких вантажів, які перевозяться на залізницях, достатньо велика, проте розміри вантажних перевезень з кожним роком постійно скорочуються, тоді як розміри вантажних перевезень (особливо транзитних), що здійснюються автомобільним транспортом, неухильно збільшуються.

Ситуацію можна виправити завдяки комбінованим перевезенням, але недостатня технічна й технологічна база транспортних терміналів обмежує і цю концепцію.

Для всього залізничного транспорту України єдиним засобом, завдяки якому можна підняти конкурентоспроможність, що знизилась, є безперевальні перевезення на залізницях у межах транзитних транспортних коридорів, проте цілий ряд причин не дозволяє цього зробити. Такими, насамперед, є: різна ширина колії; різні технічні характеристики рухомого складу; різні конструктивні особливості транспортних

засобів; велика зношуваність рухомого складу, що експлуатується.

Одна з причин полягає у різній ширині колії в країнах Східної Європи (1435 мм), що межують з Україною, та в Україні (1520 мм), тому швидкість переходу рухомого складу з одного стандарту колії на інший у складних умовах є основною технічною проблемою у швидкому вантажному та пасажирському русі «Схід-Захід».

Варіант I

(Active Voice)

The article (author) investigates (considers, researches, deals with, is concerned with, reveals) the issue (problem, question) concerning (regarding, as to, as regards) the use of rolling stock for high-speed transportation. The author (article) puts forward (emphasizes, focuses on) the idea that presently Ukraine's car and locomotive fleet has no rolling stock for high-speed carriage of freights and passengers resulting in (entailing) deterioration of rail transport competitiveness. He (It) indicates (explains) that to improve this situation non-terminal transportation by railways along transit corridors can help. Further the article (author) points out (notes, specifies) a range of reasons standing in the way. It (he) concludes that different gauge in Ukraine and in Europe is a main (major, principal) technical problem for high- speed traffic «East-West».

Варіант II

(Passive Voice)

The issue (problem, question) concerning (regarding, as to, as regards) the use of rolling stock for high-speed transportation is investigated (considered, researched, dealt with, concerned with, revealed) in the article (by the author). The idea that presently Ukraine's car and locomotive fleet has no rolling stock for high-speed carriage of freight and passengers resulting in (entailing) deterioration of rail transport competitiveness is put forward (emphasized, focused on). It is indicated (explained) that to improve this situation non- terminal transportation by railways along transit corridors can help. Further, a range of reasons standing in the way is pointed out (noted, specified). It is concluded that different gauge in Ukraine and in Europe is a main (major, principal) technical problem for high-speed traffic «East-West».

Варіант ІІІ

(Active and Passive Voice)

The article (author) investigates (considers, researches, deals with, is concerned with, reveals) the issue (problem, question) concerning (regarding, as to, as regards) use of rolling stock for high-speed transportation. The idea that presently Ukraine's car and locomotive fleet has no rolling stocks for high-speed carriage of freight and passengers resulting in (entailing) deterioration of rail transport competitiveness is put forward (emphasized, focused on). It is indicated (explained) that to improve this situation non-terminal transportation by railways along transit corridors can help. Further the article (author) points out (notes, specifies) a range of reasons standing in the way. It is concluded that different gauge in Ukraine and in Europe is a main (major, principal) technical problem for high- speed traffic «East-West».

Comments: Виділяємо ключові фрази і речення, які дають змогу зрозуміти, про що йде мова без прочитання тексту (наприклад, назва статті). Поєднуємо сталі фрази і словосполучення наукового стилю із ключовими фразами і реченнями статті, що анотується. При цьому використовуємо синоніми (*показані курсивом у дужках*). У складних реченнях можна використовувати поперемінно підрядні конструкції із сполучником ***that*** і герундіальні та дієприкметникові звороти. Слова «автор(и)», «стаття» та їхні замінники згадувати поперемінно. В анотації майже завжди слід використовувати Present Simple для більшого ефекту залучення уваги читача до викладеного матеріалу (окрім випадків, коли треба підкреслити час події або результат дій). Слід уникати зайвих деталей і конкретних цифр. Ретельну увагу необхідно приділяти тому, щоб не порушити логіку оповідання (підмет – присудок – обставина), наприклад:

Active voice: хто (*що) – що робить (дія) –те, на що розповсюджується дія (The article investigates the problem);*

Passive voice: *те, над чим виконується дія – щосаме виконується – де і/або ким виконується дія (хоча ким саме виконується дія, вказувати необов'язково) (The problem of … is investigated in the article (by the author).*

Дуже часто, якщо речення починається з обставини, в

англійському тексті така обставина перетворюється на підмет:

У цій статті описані нові методи. – *The paper describes*

(discusses) new methods.

На плівці створюється зображення. – *The film produces* an image.

Описана система, у якій використовується електричний засіб детектування. – A system which makes use of the electric method of detecting is described.

Exercise 3. Translate the sentences.

1 Про що йдеться в останній статті, яку ви прочитали? – В ній говориться про останні досягнення у моїй галузі дослідження. 2 Чому присвячено останній номер журналу цього року? – Новітнім працям вчених у нашій галузі. 3 Чи читали ви останню статтю доктора Н. в останньому номері журналу? Чому вона присвячена? – Так, читав. У ній ідеться про найсучасніші методи дослідження. 4 Що міститься на останніх сторінках роботи? – Останні результати дослідження.

Exercise 4 A. Read and translate the abstract about batteries in cell.

The lifetime of a 4G cellular phone battery may be subject to the number of times the battery is recharged and how long it is charged for. To date, there has not been an adequate analytical model to predict this lifetime. In this work, an analytical model is developed which describes the relationship between the number of times a battery is recharged, the length of time of each individual recharge, and the duration of the battery. This model has been validated by comparison with both experimental measurements and finite element analyses, and shows strong agreement for all three parameters. The results for the proposed model are more accurate than results for previous analytical models reported in the literature for 4G cell phones. The new model can be used to design longer lasting batteries. It can also lead towards further models that can predict battery failure.

B. Read an analysis of the structure of the abstract. Match the explanations of what the author is doing (Col 1) with the extracts from the paper (Col 2).

Good traditional structure	**Sentences from the abstract to match to points 1-5**
1 The problem that this paper is trying to resolve. Why did you carry out	a) in this work, an analytical model is developed which describes the

your project and why are you writing this paper?	relationship between the number of times a battery is recharged, the length of time of the individual recharges, and the duration of the battery
2 New solution given by authors of the paper. What is the innovative contribution of your work? What did you do? What makes it different from previous research?	b) the lifetime of a 4G cellular phone battery may be subject to the number of times the battery is recharged and how long it is charged for. To date, there has not been an adequate analytical model to predict this lifetime
3 Validity of the model. Does it really do what you say it does?	c) the results for the proposed model are more accurate than results for previous analytical models reported in the literature for 4G cell phones
4 Results. What is new compared to previous results?	d) this model has been validated by comparison with both experimental measurements and finite element analyses, and shows strong agreement for all three parameters
5 Implications and future work. What does this all mean? What are your conclusions and recommendations? What do you plan to do next?	e) the new model can be used to design longer lasting batteries. It can also lead towards further models that can predict battery failure

Exercise 5. Read the example of an abstract and answer the questions.

This book presents a collection of articles which originally appeared in Scientific American and Physical Review. Almost all the authors of the articles work in the United States of America. They are experts in different fields of science and technology. The book is addressed both to professional scientists and interested laymen. The book consists of two parts devoted to semiconductors and electronics. Such subjects as biophysics and space medicine have been excluded.

1 To whom is the book addressed? 2 What country do the authors come from? 3 In what journals did the articles originally appear? 4 How many parts does the book contain? 5 What subjects does the book deal with? 6 What subjects were excluded from the book?

Exercise 6. Put questions to the words in italics. Mind the place of the prepositions.

1 The book consists of ten chapters. 2 The article acquaints us with the latest developments. 3 The volume consists of eight essays. 4 Dr. Priestly is working at a new invention. 5 Reference is made to analogous research in other countries. 6 Dr. Brown is interested in the latest research in the field of economy. 7 My friend congratulated me on obtaining these data. 8 The book is written by Prof. Smith. 9 The work is carried on by professional scientists. 10 The work is carried on with microelectrodes.

Exercise 7. Read the text and answer the questions.

The article I'm going to speak about was first published in the Mathematical Research by Kyiv University Press in 1999. It is written by a leading authority in my field of science, Prof. N. Ivanov. The article consists of four sections. The purpose of the article is to acquaint the reader with the work carried on and the data obtained in the field of mathematics. Reference is made to foreign and Ukrainian scientists. As the article is on the subject I'm greatly interested in, I read it with pleasure. I think it will be extremely interesting and useful to my colleagues who take interest in research of this kind. It is profusely illustrated with diagrams and graphs.

1 When and where was the article first published? 2 Who is the author of it? 3 What is the purpose of the article? 4 To whom is reference made? 5 To whom will it be interesting and useful? 6 In what way is the article illustrated?

Exercise 8. Write about the book (the article; the publication) you have recently read or are reading now, and cover the following issues:

the title of the book→the time and place of its publication→the subject of the book→for whom the book is addressed→the author(s) of the book→the list of references→the arrangement of the subject matter→the quantity of the chapters→the contents of each part→what is of particular interest→your own opinion about the value of the book.

Exercise 9. Translate into English, using to give (present; provide).

1 У книзі надається детальний опис методу дослідження. 2 У третьому розділі міститься докладний опис експерименту. 3 У першому розділі міститься вступний опис питань теорії. 4 В останньому розділі надається стислий виклад

експериментальних результатів. 5 У розділі «Обговорення» міститься всебічний опис основних напрямків роботи. 6 У статті надається авторитетний опис історії дослідження. 7 У доповіді не надано детального опису окремих галузей сучасної промисловості.

Exercise 10. Study the following definitions and insert them in the right place.

Subject – smth (to be) talked or written about or studied;

Subject matter – the content of a book, speech, etc.;

Object – smth aimed at, end, purpose, to which action or thought is directed

1 This is an excellent collection of articles on diverse … . 2 The … of my paper is to present the basic ideas of the theory in question. 3 The author treats a great variety of… . 4 The … of the book is of major importance. 5 All the … dealt with in this book are regularly reviewed in scientific journals. 6 The … of my thesis is arranged in the following way. 7 The … of the essay is to give some idea about analogue computers. 8 The … of this book falls into two sections. 9 The … is to investigate this particular problem. 10 The … of this book is to analyze the character of the brain activity.

Exercise 11. Translate the sentences.

1 Зараз цей метод широко застосовується у математичних підрахунках. 2 Під час тестів у камері підтримується постійна температура. 3 Ці зміни пояснюються впливом сильного магнітного поля. 4 Це припущення підтверджується декількома експериментальними дослідженнями. 5 Ці параметри вимірюються декілька разів під час експерименту. 6 Якщо застосовувати цей метод, не треба жодних додаткових розрахунків. 7 Жодного пояснення цих висновків у статті не надається. Методика проведення дослідження також не описана. 8 Яким чином цю проблему вирішують зараз? 9 Постає питання: «Чи підтверджується цей висновок будь-якими фактами?» 10 Ми знаємо, що цей метод є найпоширенішим зараз, і вважаємо, що він найкраще підходить до наших досліджень. 11 Значення цих досліджень зараз широко визнається. 12 Метод, запропонований у цій статті, відрізняється простотою і надійністю.

Exercise 12. Complete the following sentences with information related to your research.

1 In this paper I shall concern myself with … . 2 In this talk I shall touch upon … . 3

In this paper we shall outline … . 4 Our consideration will be based on … . 5 In this article I shall try to show… . 6 In this paper we shall give a brief account of … 7 An attempt will be made … . 8 In my talk I shall make an attempt … . 9 Attention will be given to … . 10 Our conclusions will be drawn from … . 11 In the present paper we shall deal with … . 12 In the present paper the author will provide evidence for … . 13 This problem will be dealt with … . 14 The present paper will be concerned with … .15 One section of the paper will be devoted to … .

Exercise 13. Translate the sentences.

1 На закінчення слід сказати, що ця робота є великим досягненням і дуже важливим внеском у сучасну науку. 2 Цю книгу можна із впевненістю рекомендувати всім тим, хто цікавиться даною галуззю науки. 3 Незважаючи на (такі) дрібні похибки (minor faults), книга може бути рекомендована як вичерпне (comprehensive) джерело різноманітних відомостей та ідей. 4 При всій своїй цінності для дослідників (фахівців) ця робота може бути ще цікавішою для студентів. 5 Той, хто бажав би познайомитися із сучасними науковими концепціями і місцем, яке вони займають у широкій сфері природничих наук, повинен читати і вивчати цю монографію. 6 Незважаючи на незначні похибки, на цю книгу слід звернути увагу і вона має бути в усіх бібліотеках.

Exercise 14. Напишіть стислу рецензію на статтю чи монографію за вашим фахом. Дайте відповіді на таке: 1) що являє собою робота; 2) вихідні дані; 3) стислий опис структури роботи; 4) основні переваги та недоліки; 5) оцінка роботи та рекомендації.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.), занотуйте у робочий зошит тлумачення та переклад нових слів.

Завдання для самостійної роботи

Протягом навчального року написати аотацію та рецензію до наукової статті чи тези матеріалів наукової конференції (сумісно з науковим керівником).

Література: [9,с. 10–11; 2, с. 27–31].

Практична робота № 5

Тема: Реферат

Мета: розглянути поняття «реферат». Ознайомитися з основними даними реферату.

План практичної роботи

5.1.Поняття «реферат».

5.2.Основні дані реферату.

SUMMARY

Реферат (lat. referre – докладати, доповідати) – стислий письмовий виклад наукової праці, результатів наукового дослідження, змісту книги та ін.; доповідь на будь-яку тему, складена на основі критичного огляду літературних та інших джерел. Реферат як швидкий засіб ознайомлення з матеріалом відображує його зміст із достатньою повнотою. Він не тільки розкриває важливі сторони змісту, але й показує читачеві, чи має для нього сенс повністю або частково знайомитися з даним джерелом інформації в оригіналі.

Об’єктом реферування є переважно наукова, технічна й виробнича література. На інші види публікацій, як правило, складають тільки бібліографічні описи.

У тексті реферату містяться такі дані: 1) досліджувана проблема, мета, головна думка й зміст роботи, предмет дослідження; 2) дані про методику, яка була використана у дослідженні; 3) висновки автора та вказівки щодо можливостей і шляхів практичного застосування результатів роботи;

4) посилання на наявність бібліографії та ілюстративного матеріалу; 5) таблиці, схеми, формули, необхідні для розуміння основного змісту документа, що реферується; 6) необхідні довідкові дані (про автора, історію питання, місце проведення дослідження тощо).

Відповідно до специфіки документа, що реферується, реферат може мати не всі ці дані, а деяку їхню частину.

У процесі реферування відбувається не просто скорочення тексту, а істотна переробка змісту, композиції та мови оригіналу:

1) у змісті виділяється головне та формулюється у скороченому, стислому вигляді; 2) однотипні факти групуються, їм дається узагальнена характеристика; 3) цифрові дані систематизуються й узагальнюються; 4) якщо основна думка сформульована недостатньо чітко, вона повинна бути конкретизована й виділена в рефераті; 5) якщо є потреба, перемістити тимчасові плани у послідовності від минулого до майбутнього; 6) мова оригіналу зазнає змін у бік нормативності, нейтральності, простоти й лаконічності. Виключаються образні вислови, епітети, вступні слова, несуттєві визначення, обставини, доповнення.

Відбувається розукрупнення складних синтаксичних конструкцій, скорочення кількості підрядних речень, заміна їх більш простими зворотами.

Реферування – це також складне комплексне вміння, що складається із цілої низки окремих елементів: 1) виділення абзаців, що містять основну інформацію; 2) виділення основних думок, фактів, положень; 3) називання виділених абзаців; 4) скорочення тексту; 5) переповідання змісту тексту своїми словами (перифраз).

Розділяючи текст на смислові частини, ви вчитеся аналізувати зміст; озаглавлювання цих частин і складання плану вчить синтезувати окремі елементи тексту; скорочення тексту формує навик відокремлювати головне від другорядного; перифраз вчить передавати одну і ту ж думку різними засобами.

Реферування автентичних джерел з фаху та написання реферату

Написання реферату – це інтелектуальний творчий процес, що потребує осмислення, аналітико-синтетичної обробки інформації та створення нового документа − реферату, котрий має специфічну мовно-стилістичну форму. Методика реферування полягає в послідовному здійсненні операцій, пов'язаних з оцінкою, відбором, аналізом і узагальненням відомостей, які містяться у первинному джерелі. На виконанні цих логічних операцій базується процес реферування .Його результатом є вторинні документи − реферати.

Мета підготовки реферату – глибоке вивчення літератури і досвіду роботи за обраною темою, узагальнення результатів цього вивчення формулювання самостійних висновків. Щоб повноцінно виконувати зазначені функції, реферат має відповідати певним вимогам, таких як: повнота, об’єктивність, змістовність, стисліть, зрозумілість. Це передбачає, повне відображення змісту документа, у разі

необхідності передати позицію автора. Виклад матеріалу реферату повинен бути лаконічним, не подавати зайвої інформації, загальновідомих положень, має бути зрозумілою логіка викладу матеріалу автором, до того ж мова тексту реферату має бути доступною користувачам.

Автором при написанні реферату мають бути продемонстровані такі навички і вміння:

- пошук, вивчення необхідної наукової літератури та стану розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі, дослідженнях;
- аналіз тієї чи іншої проблеми на конкретному об'єкті (наприклад, сфера зайнятості);
- логічне викладення своїх думок, їх аргументація та узагальнення;
- правильне оформлення науково-довідкового матеріалу.

В залежності від змістовних і формальних характеристик, від цілей і адресної направленості реферати поділяються на інформативні та індикативні. Слід наголосити, що два реферати одного й того ж первинного документу можуть отримувати різну цільову направленість і відрізнятися за формою викладення інформації. Хоча кожен з них виконує усі основні функції, притаманні реферату, проявляються вони по-різному. Для одних рефератів домінуючою властивістю є інформативність, змістовність, для інших – описовість, індикативність.

Інформативні реферати подають в узагальненому вигляді первинне джерело – усі відображені у документі положення, які ілюструють наявну у ньому інформацію, відомості й аргументи.

Індикативний реферат, на відміну від інформативного, лише вказує на основні аспекти змісту первинного документу. Він характеризує зміст, інформаційне наповнення первинного документу. У ньому називаються лише такі змістові аспекти, які заслуговують реферування, тобто містять нові корисні відомості. Реферат дає характеристику ступеня їх розробленості, новизни, корисності, повноти висвітлення у першоджерелі. Реферати можуть містити інформацію, що стосується одного першоджерела (усього або його частини) або декількох. Це дозволяє виокремити монографічні й оглядові реферати.

Оглядові реферати складаються на основі декількох джерел літератури за

однією темою. Монографічні реферати, на відміну від оглядових, пишуться на основі одного наукового джерела за заданою темою. Реферати також можна поділити за орієнтованістю на користувача інформації: спеціалізовані (цільові) та загальні. Загальні реферати призначені для широкого кола читачів. Спеціалізовані (цільові) реферати орієнтовані на вузьку спеціальну групу певної сфери діяльності. За характером викладення матеріалу реферати поділяються на продуктивні та репродуктивні. Продуктивні реферати передбачають критичний аналіз матеріалу, що вивчається, осмислення отриманої інформації та відображення думки автора. Репродуктивні реферати лише відтворюють зміст першоджерела, без додаткового стороннього аналізу та відображення точки зору автора.

Під час вивчення курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» здобувач має підготувати оглядовий реферат з проблеми наукового дослідження, використовуючи автентичну фахову літературу (це може бути частина монографії або набір статей).

Рекомендуємо такий порядок роботи над рефератом:

1. Ознайомлювальне читання всього тексту. При цьому слід намагатися з'ясувати всі його положення. Можна робити переклад всього документу, якщо він не дуже великий за об'ємом. Надалі можна робити письмовий переклад найскладніших та найважчих для розуміння місць оригіналу.

2. Знайомство з графіками й таблицями, що дозволяє уточнити незрозуміле при читанні тексту.

3. Складання плану первинного документа.

4. Пошук додаткових даних, необхідних для реферату.

5. Виділення в тексті оригіналу абзаців, які містять найважливішу інформацію.

6. Вивчення (вдумливе, детальне) усього тексту з акцентуванням уваги на абзацах, що несуть важливу інформацію.

7. Лексико-граматичний аналіз незрозумілих речень, що за попередніми даними містять цікаву інформацію.

8. Складання плану реферату. При складанні плану необхідно ретельно порівняти, згрупувати й пронумерувати параграфи первинного документа відносно загального замислу реферату.

9. Скорочення всієї несуттєвої інформації.

10. Узагальнення інформації, яка залишилася після скорочення.

11. Фіксування узагальненої інформації у формі реферату . Робота над планом.

Складання плану реферату необхідно розпочати ще на етапі вивчення літератури. План – це точний і короткий перелік положень у тому порядку, в якому вони розташовуватимуться в рефераті під час розкриття теми. Чернетка плану під час роботи доповнюватиметься і змінюватиметься.

Вступ обсягом 1-2 сторінки – важлива частина реферату. У ньому обґрунтовують актуальність обраної теми, оцінюють стан дослідження наукової проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел. Оцінюючи стан дослідження наукової проблеми, треба коротко висвітлити ту низку відомих авторові наукових уявлень у науці. Можна запропонувати два варіанти формулювання мети:

- формулювання мети за допомогою дієслів: дослідити, вивчити, визначити, обґрунтувати, проаналізувати, систематизувати, висвітлити, розглянути, узагальнити тощо;
- формулювання мети за допомогою питань.

Завдання роботи – це конкретні етапи досягнення її мети. У короткому огляді літератури і джерел, з якими автор працював, треба оцінити їхню корисність, доступність, висловити своє ставлення до їхнього змісту.

Основна частина.

За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового внесено тим чи іншим дослідником) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми).

Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. всі передбачені планом питання розглядаються поступово, дається обґрунтування, пояснюються основні положення, підкріпляючись конкретними прикладами і фактами. Думки слід формувати чітко, просто та правильно. Текст повинен мати логічну структуру. У рефераті треба висловлювати своє ставлення до того, що викладається. Всі

міркування потрібно аргументувати. Варто прагнути, щоб виклад матеріалу був виразним і літературно грамотним, уникати повторень.

До того ж необхідно дотримуватися таких загальних правил:

- у наукових текстах не рекомендується вести мову від першої особи однини (судження краще висловлювати в безособовій формі);
- при згадуванні в тексті прізвища обов'язково перед ним ставити ініціали;
- кожний розділ (пункт) починати з нової сторінки;
- при викладі різних поглядів і наукових положень, цитат, витягів з літератури, необхідно покликатися на використане джерело. Висновки – самостійна частина реферату, в якій не слід просто переказувати зміст роботи. Обсяг висновків – 1-2 сторінки. У них потрібно висвітлити такі аспекти:
- оцінити ступінь досягнення мети і виконання завдань роботи;
- перерахувати і стисло охарактеризувати відомі наукові підходи досліджених проблеми, а також виділити нові аспекти, дискусійні питання, що потребують подальшого вивчення;
- визначити, що є цінним у реферованих роботах, що вимагає додаткового аналізу й уточнення, а що викликає сумніви.

Requirements for Summaries

A good summary satisfies the following requirements:

1 It condenses the source text and offers a balanced coverage of the original. Avoid concentrating upon information from the first paragraph of the original text or exclusively focusing on interesting details.

2 It is written in the summary writers own words.

3 It does not evaluate the source text and is written in a generally neutral manner.

4 The first sentence of the summary contains the name of the author of a summarized text, its title, and the main idea.

5 The summary uses enough supporting detail and transition device that show the logical relationship of the ideas.

6 It satisfies the requirements set to its length (which may be quite different; however, for a rather short text, the summary is usually between one-third and one-fourth

of its length).

Steps in Summarizing

1 Skim the original text to define the author's purpose and main idea of the text.

2 Try to divide the text into sections, or, if it has subheadings, think about the idea and important information that each section contains.

3 Now read the text again highlighting with a marker important information in each section or taking notes. You may also write an outline of the text.

4 Try to write a one-sentence summary of each section/part of the outline in your own words; avoid any evaluation or comments. Use the words and expressions synonymous to those used by the author of a summarized text.

5 Decide what key details may be added to support the main point of the text and write them down.

6 Write the first sentence of the summary with the name of the author of a summarized text, its title, and the main idea.

7 Add appropriate transition devices (logical connectors) to show the logical relationship of the ideas and to improve the flow of the summary.

8 Go through the process again making appropriate changes if necessary.

Приклади написання анотації та реферату й виконання анотаційного та реферативного перекладу

Нижче наведено приклад компресії статті з оригінального джерела й оформлення анотації та реферату згідно з вимогами, що містяться у теоретичній частині. Абзаци заздалегідь пронумеровано задля аналізу процесу компресії тексту.

Розглянемо кожен з абзаців і виділимо головні інформативні відрізки.

HUNT FOR CAR BOMBS USING LASERS

A system uses lasers to detect traces of explosives left on car door handles by would-be bombers

Абзац 1 надає опис проблеми – внаслідок недостатнього рівня інформованості триває застосовування непридатного пристрою для виявлення вибухових речовин.

1 AT SOME roadside checkpoints in Iraq there are still guards who will point a handheld device at people, cars and trucks in the hope its antenna will twitch to reveal the

presence of a bomb. But the contraption doesn't work; it's just a radio aerial swinging on a handle. Unfortunately, the message about its deadly ineffectiveness hasn't reached all its users.

Абзац 2 сповіщає про тяжкі наслідки, які спричинило використання фальшивого пристрою, і про покарання особи, компанія якої отримала чималі прибутки від продажу підроблених детекторів.

2 Last week, James McCormick, whose company made £50 million selling the fake bomb detectors for up to £27,000 each, was jailed for 10 years for what a judge at London's Old Bailey called a «callous confidence trick» that resulted in dozens of deaths after cars containing bombs were waved through checkpoints where the device was being used to screen for explosives.

Вважаємо, що інформація щодо імені особи, терміну її ув'язнення та розміру прибутків компанії несуттєва для потреб замовника реферату, тому ми не включаємо її до вторинного тексту.

Абзац 3 надає позитивну інформацію щодо створення надійного пристрою для виявлення бомб і коротко його характеризує.

3 But there is some good news in the field of bomb detection. As McCormick was being jailed, the European Commission's innovation arm announced the successful creation of a much more believable bomb-sniffing device. Created by a consortium funded by the EC, the portable laser rig is claimed to detect as little as 1 microgram of explosives from up to 20 metres away.

Абзац 4 повідомляє про дослідницьку організацію – автора проекту зі створення детектора вибухівок. Звернемо увагу на абревіатуру, наведену в дужках.

4 «No other research organisation or company has to date achieved similar breakthrough results,» says Paul Codd, a spokesman for the project, known as Optical Technologies for the Identification of Explosives (OPTIX).

Абзац 5 інформує про те, як працює система.

5 The system works by firing laser pulses at objects like door handles, windows, luggage or steering wheels to detect the traces of explosives that would-be bombers leave behind after handling bombs. It can be mounted in a van or on a mobile robot.

Абзац 6 називає технічні труднощі, з якими зіткнулися розробники пристрою.

6 Just a few years ago, such an announcement would have been met with scepticism worthy of McCormick's bomb-dowsing device. The problem was that, outside of pristine lab conditions, available laser technology was foiled by the presence of environmental contaminants.

Абзац 7 висвітлює шляхи подолання труднощів, згаданих у попередньому абзаці.

7 OPTIX gets around this by combining two methods that didn't work alone: laser-induced breakdown spectroscopy (LIBS) and Raman spectroscopy. In LIBS, a high-energy laser is fired at a target – a suspicious car door handle, say. This causes any residue to turn into a plasma that emits certain wavelengths of light, which reveal the elements in the residue. The molecular makeup of a residue can be worked out using the Raman technique, because the laser induces vibrations that are unique to each chemical compound. Combining the two pieces of information allows technicians to work out if the residue is from an explosive.

Найважливіша інформація наведена в першому реченні, яке

ми й виділили. Подальші речення розкривають сутність застосування спектроскопії збудження лазерним пробоєм і Раман-спектроскопії. Вважаємо, що замовник реферату обізнаний у вказаних питаннях, тому ці деталі до тексту реферату не включаємо.

Абзац 8 застерігає щодо можливих негативних наслідків, до яких може призвести використання лазерного пристрою.

8 As one might expect, it isn't without risk. «Caution is required when directing laser beams at explosives, since a beam of sufficient intensity and appropriate wavelength can cause them to ignite or detonate,» says Sidney Alford, founder of bomb disposal equipment maker Alford Technologies in Chippenham, UK. But he thinks OPTIX will be safe, if used carefully. «Provided the laser is aimed only at trace quantities of explosive, this problem should not arise,» he says.

Абзац 9 наводить позитивні наслідки використання детектора.

9 «The [new] trace explosives detector will increase security in all scenarios,» says Alberto Calvo, a director at Indra Sistemas, part of the OPTIX consortium. But given recent events, it might be worth withholding judgement until trials, now underway with

police bomb squads across Europe, come back with unassailably positive results.

Paul Marks

10 May 2013

New Scientist www.newscientist.com

Задля укладання реферату використовуємо всі способи реферативного викладу: цитування, перефразування, заміщення, опущення, суміщення. У результаті отримуємо текст реферату.

Failure to reveal the explosives caused by using the fake bomb detectors resulted in dozens of deaths after cars containing bombs were waved through checkpoints in Iraq. Therefore, the European Commission launched a project known as Optical Technologies for the Identification of Explosives (OPTIX) aimed at creating a much more successful bomb-sniffing device. The portable laser rig that can be mounted in a van or on a mobile robot is claimed to detect as little as 1 microgram of explosives from up to 20 metres away. The system works by firing laser pulses at objects like door handles, windows, luggage or steering wheels to detect the traces of explosives that would-be bombers leave behind after handling bombs. Developing the device, the designers faced with the following problem: contamination outside of pristine lab conditions foiled the available laser technology. They managed to cope with the problem above by combining two methods that didn't work alone: laserinduced breakdown spectroscopy (LIBS) and Raman spectroscopy. Using the detectors requires caution since directing laser beams of sufficient intensity at explosives can cause them to ignite or detonate. However, if used carefully, the device will increase security in all scenarios.

Варіант компресії та відповідно текст реферату можуть відрізнятися від запропонованого, що цілком залежить від потреб замовника.

Наведемо приклад анотації англійською мовою.

Abstract

The article describes an explosive detector created by a consortium funded by the EC. The design features, the principle of operation of the device as well as the reasons of its development are presented. The technical challenges and the advantages of its using are briefly touched upon.

Exercise 1. Make a summary of any paper (book) you are interested in using the

summarizing algorithm.

Exercise 2. Translate a summary of a scientific paper.

Дане видання є першою спробою систематизації та узагальнення усього досвіду української філософської, релігійної та культурної думки XX століття.

В антології наведені концепції, точки зору та судження видатних українських мислителів, письменників, вчених, публіцистів і політиків, що порушують комплекс проблем і питань геокультурологічного характеру.

Особлива увага в публікації приділяється проблемі визначення культурно-цивілізаційних основ українського етносу, розгляду ключових чинників формування та етапів розвитку національної самосвідомості.

Книга знайомить з українським баченням і глибиною розуміння сутності, форм і наслідків впливу та взаємодії історичних, релігійних і культурних традицій Сходу і Заходу в українському минулому та сьогоденні.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.), занотуйте у робочий зошит переклад нових слів.

Завдання для самостійної роботи

Протягом навчального року написати реферат до наукового матеріалу. (сумісно з науковим керівником).

Література: [3, с. 58–64; 6, с. 56–63].

Практична робота № 6

Тема. Структура та мова наукового тексту

Мета: розглянути структуру та мову наукового тексту, розглянути відомості про лексико-граматичні структури.

План практичного заняття

6.1. Структура та мова наукового тексту.

6.2. Лексико-граматичні структури.

Академічне письмо: академічний текст, структура, вимоги. Формування практичних навичок

Поява в навчальних планах нової, для ВО України, дисципліни Академічне писання або Академічне письмо пов'язана із реформуванням, що було започатковано Болонським процесом. Для більшості англомовних країн академічне письмо/академічна письмова робота є становить роботу з тим, що студент прекрасно знає. Їх вчать, як та в якому форматі писати тези, оформлювати власні думки, ще в школі, а в університеті студент починає дещо глибшу і масштабнішу роботу з літературою, використовує більше критичного мислення, проглядає фідбек (відгук, коментар) викладача й працює з ним, удосконалюючи текст і власні навички. Наша система освіти не передбачає тісного контакту викладача і студента у такій сфері. Студентські роботи обмежуються написанням декількох жанрів (есе, реферат, дипломна/курсова), де студентові пропонують готову тему, «радять» літературу, а тому таким поняттям як критичне мислення, синтез літератури, висловлення власних думок у чіткому форматі – немає місця.

Найбільш поширеним видом академічного тексту є есе. Університетське есе – це академічний текст, а значить, це текст науковий, об'єктивний і структурований відповідно до прийнятих в науці правил. В якості есе частіше виступає наукова стаття. Різні наукові журнали інколи надають декілька різні вимоги до оформлення статті. Головне правило оформлення роботи – зважати на вимоги оргкомітету. Зазвичай він чітко зазначає правила: шрифти, інтервали, обсяг, тощо. Тож, перед тим, як писати статтю, треба уважно вивчити умови конкретних журналів. Проте, основними, прийнятими Міністерством освіти та науки України вимогами до наукових статей та їх оформлення є наступні:

1. Структура наукової статті:

ПІБ автора, науковий ступінь, учене звання, посада, місце роботи, назва статті, розширена анотація (до 800-1000 друкованих знаків з пробілами), ключові слова.

Зазначена інформація подається окремими блоками українською, російською та англійською мовами перед статтею. Якість англомовного перекладу анотації до статті, визначає редколегія журналу.

Належить виділити наступні аспекти **статті:**

- постановка проблеми (опис проблеми, що аналізується, у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями).
- аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми.
- формулювання цілей – мета статті.
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.
- висновки і перспективи подальших досліджень.
- список використаних джерел не менше 10 позицій мовами оригіналу.

2. Оформлення наукової статті:

- назви структурних частин статті виділяються жирним шрифтом;
- посилання на джерела використаних матеріалів, фактичних та статистичних даних є обов'язковими;
- вторинне цитування не дозволяється;
- таблиці, рисунки, графіки повинні бути пронумеровані, мати назву та продубльовані окремим файлом;
- формат А4, гарнітура «Times New Roman», кегель № 14, міжрядковий інтервал 1,5; параметри сторінки (береги) – 2 см з усіх боків;
- розмір статті – 20 тис. друкованих знаків з пробілами. Список літератури оформлюється відповідно до вимог

«ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», що вступив в дію 01.07.2016).

Більшість наукових журналів вимагають надати окрім списку літератури references.

References оформлюється відповідно до міжнародного стандарту APA (American Psychological Association (APA) Style), що можна зробити на сайтах автоматичного формування посилань:

- Citation Machine (http://www.citationmachine.net/apa/cite- a-book)
- http://www.bibme.org/apa/book-citation/manual

Онлайнові транслітератори:

Стандартна українська транслітерація (Паспортна КМУ

2010) (http://www.slovnyk.ua/services/translit.php)

Стандартна російська транслітерація

(http://ru.translit.net/?account=zagranpasport)

Тези – ще один тип наукової роботи, це лаконічно сформульовані головні думки, ключові аспекти, ідеї та концепції автора. Взагалі тези відрізняються від статті обсягом тексту (набагато менший, зазвичай 3-5 сторінок) та структурою (у тезах надаються майже всі компоненти, що повинна містити стаття, але дуже стисло). Тема тез має бути досить вузькою та зрозумілою. Тези – це незмінна складова доповідей на конференції, захистів дисертацій, дипломних та курсових робіт. Зазвичай на доповідь відводиться 10-15 хвилин, тож важливо правильно розрахувати час: висвітлити тему та посилити її конкретними прикладами. Тези – не стислий рерайт наукової роботи. Це окремий текст, створений за власними канонами. Вимоги до оформлення тез, також як і до оформлення статті, різняться в залежності від вимог оргкомітету конференції. Кожний оргкомітет має власні вимоги щодо презентації доповіді. Форма так само важлива, як і зміст. І коли вона не відповідає затвердженим нормам або правилам написання, оргкомітет може відмовити у просуванні збірки.

GRAMMAR AND LEXICAL FEATURES

Структура та мова наукового тексту при перекладанні зберігається в основних рисах без змін, незалежно від типи та розміру, у разі анотації (abstract), реферату (summary, synopsis), тез доповіді (abstracts of communication), рецензії (review, book-review) чи наукової статті (paper). Наведемо ті лексико-граматичні структури, які необхідні при написанні англійською анотації та реферату для найбільш розповсюдженого виду академічних робіт – наукової статті, викладеної українською для редакції вітчизняного наукового журналу. Ці структури характерні для будь-якої спеціальності.

При написанні анотації чи реферату перш за все формулюється тема роботи, тобто той предмет, що вивчається, описується, обговорюється, досліджується тощо. Найбільш характерними для української мови є речення з підметом у пасивному стані теперішнього та минулого часу, при цьому використовується зворотний

порядок слів, а для англійської – речення з присудком у пасивному стані, але з прямим порядком слів (в таких реченнях підмет стоїть перед присудком).

Приклади: Вивчається ізотеричний ефект у кристалах. – The isotopic effect in crystals is studied. Досліджувались (досліджувані, були досліджені) властивості радіоактивних елементів. The radioactive properties of elements were studied.

Повідомляючи про тему чи предмет винаходу, слід використовувати в першу чергу форми теперішнього часу Present Indefinite, а в тих випадках, коли необхідно підкреслити закінчений характер дії, – Present Perfect. Форма минулого часу Past Indefinite застосовується при описуванні виконаної роботи (експерименту, винаходу, обчислення), якщо робота була основою для будь-яких висновків.

Приклади: Досліджується випадок тонких кристалів. – The case of the thin crystals is analyzed. Вивчена ультраструктура різних стадій Trypanosome rayae. – The fine structure of the various morphological stages of Trypanosome rayae has been studied. Була разрахована деформація решітки і використана формула для обчислення параметрів. – The deformation of the lattice was estimated and formula was used to calculate the parameters.

Дієслова із загальним значенням винаходу: study, investigate, examine, consider, analyse. Study має найбільш широке використання та означає вивчати, досліджувати. Investigate підкреслює ретельність та всебічність винахіду, крім значень вивчати, досліджувати, дієслово включає поняття «розслідування». Examine крім вивчати, досліджувати, означає розглядати, уважно оглядати, перевіряти. Analyse – розслідувати, вивчати (включаючи момент аналізу). Consider – вивчати, розглядати (приймати до уваги різні параметри).

Наприклад:

1 Вивчається нова проблема. A new problem is studied. – Була досліджена причина вибуху. The cause of the explosion has been investigated. 2 Вивчалися давні рукописи. Old manuscripts were examined. – Було обстежено більше 100 хворих. Over 100 patients were examined. 3 Досліджувалися декілька сполук. – Several substances were analyzed. 4 Розглядалося фотоелектричне випромінювання. – Photoelectric emission is considered.

Дієслова із загальним значенням опису: describe, discuss, outline, consider.

Describe – описувати, давати опис. Discuss – обговорювати, описувати (іноді з елементом полеміки), викладати. Outline – стисло описувати (в загальних рисах), окреслювати. Consider – розглядати, обговорювати (приймаючи до уваги різні параметри).

Наприклад:

1 Описуються мембрани апарату Гольджі. – The membranes of Golgi apparatus are described. 2 Обговорюються конструкція та робочі характеристики приладу. – The design and operating conditions of the device are discussed. 3 Описано привідной механізм. – The rotation mechanism is discussed. 4 Викладено основні принципи. – The main principles were discussed. 5 Розглянуто часові характеристики фотодетекторів. –Temporal characteristics of photo detectors have been discussed. 6 Викладено переваги цього методу. – The advantages of the method are outlined. 7 Розглянуто питання про природу змін холодостійкості рослин. – The nature of changes in plant coldresistance has been considered.

Дієслова із загальним значенням одержання: obtain, determine, find, establish. Obtain – одержувати має найбільш широке значення (спосіб одержання неважливий). Determine – визначати, одержувати, находити (будь-яким способом). Іноді це дієслово означає визначати (шляхом обчислення), обчислювати. Establish – встановлювати, (точно) визначати, (переконливо) показувати.

Наприклад:

1 Одержані попередні дані. – Preliminary data have been obtained.

2 Були визначені коефіцієнти дифузії. – Diffusion coefficients were determined. 3 Виявлено рідкісні документи. – Rare documents are found. 4 Встановлено (показано) наявність двох рівнів. – The existence of two levels has been established.

Дієслова із загальним значенням результату. В першому ж реченні реферату (чи у двох перших) можна сказати про тему винаходу та про результати виконаної роботи. Для повідомлення результатів знадобляться дієслова show – показувати, find – визначати, conclude – робити висновок.

Наприклад:

1 Було розглянуто спектр рекомбінаційного випромінювання. – An analysis was made of the spectrum of the recombination. 2 Виявлено, що він змінюється під

дією світла. – It was found that the illumination can alter the spectrum. 3 Були розглянуті пелікулярні мембрани та (було) показано, що вони товстіші, ніж в інших клітинах. – Pellicular membranes were examined and it was shown that they were thicker than those in other cells. 4. Робиться висновок (приходять до висновку), що модель достатньо відповідає всім експериментальним даним. – It is concluded that the model provides a very good fit to the experimental data. 5. Зроблено висновок, що зміна спектра залежить від термічної обробки зразків. – It was concluded (a conclusion was made) that the changes in the spectra depend on the thermal treatment of the samples.

Дієслова для виділення і посилення. Якщо при повідомленні про виконану роботу чи отримані результати потрібно що-небудь логічно виділити, то можна користуватися такими дієслівними сполученнями: pay (give) attention to … – звертати увагу …, emphasize, give emphasis to, place emphasis on … – підкреслювати.

Значення цих поєднань може бути посилено такими прикметниками та прислівниками: particular, special, specific – особливий, great – більший, primer – першорядний, especially, particularly, specially, specifically – особливо (виключно), with particular emphasis on … (with special attention to …) – причому особлива увага приділяється (звертається на …, особливо підкреслюється).

Наприклад:

1 Вивчалися буферні розчини. Особлива увага приділялася концентрації фосфору в буферному розчині. – The buffer solutions were studied. Special attention was paid to the phosphorus concentration in buffer solution. 2 Описувалися нервові клітини, причому особлива увага приділялася будові їхніх ядер. – Nerve cells were described with particular attention to the structure of their nuclei. 3 Розглядається будова порід. Особливо вивчаються гранітні породи. – The structure of rocks is studied. Granite rocks are especially studied.

Дієслова із загальним значенням рекомендацій. Нерідко в короткому рефераті після повідомлення про отримані результати необхідно дати рекомендації, поради або висловити пропозиції щодо можливого використання отриманих результатів, нових методів тощо. Для цього прийнято користуватися такими словами і поєднаннями слів: propose, suggest, recommend – пропонувати, рекомендувати; make a suggestion – робити (вносити) пропозицію; make a suggestion as to how (when,

where, what etc.) – робити пропозицію по відношенню до того, як (коли, де, що і т. ін.); it is suggested that (smth.) (should) be done – пропонується (що-небудь) зробити; it is necessary to do (smth.) – необхідно зробити (що-небудь); need – бути необхідним.

Наприклад:

1 Пропонується (рекомендується) ще один метод обробки. – Another method of treatment is proposed (suggested, recommended).

2 Рекомендується новий метод очищення. – A new way of purification is recommended (suggested). 3. Необхідно вивчити це явище більш детально. – It is necessary that a more thorough study of the phenomenon should be made.

Заключні речення анотацій і рефератів статей часто вводяться такими словами та сполученнями слів: conclude – приходити до висновку; make, draw, reach a conclusion, come to a conclusion that … – робити висновки стосовно …; it is concluded that … – приходити до висновку, що …; lead to a conclusion, make it possible to conclude that …, concerning, as to … – приводити до висновку, давати можливість заключити, що …; from the results it is concluded that … – на основі одержаних результатів приходимо до висновку; it may be noted that … – можливо відмітити, що …; it may be stated that … – можна стверджувати, що …; thus, therefore, consequently, as a result – таким чином, отже, в результаті.

Наприклад:

1 Було зроблено висновок, що провідність p-типу впливає на зменьшення концентрації. – It was concluded that the p-type conduction resulted in a decrease in concentration. 2 Робиться загальний висновок щодо рівноважної форми кристалів. – A general conclusion is made concerning (as to) the equilibrium shape of crystals. 3 У результаті (на підставі) вивчення політенних хромосом були зроблені практичні висновки. – As a result of politene chromosomes studies some practical conclusions were made.

Exercise 1. Translate expressions for annotating. Pay attention to the use of Passive Voice.

It is known that; it should be noted; the fact that … is stressed; mention should be made about; it is reported that; much attention is given to; it is shown that; the following conclusions are drawn; ... is/are noted, examined, discussed in detail, stressed, reported,

considered; the investigation (the research) is carried out; the experiment (analysis) is made ; the measurements (calculations) are made ; the data (the results of …) are presented (given, analyzed, compared with, collected); the new theory (technique) is developed (worked out, proposed); the new method (technique) is discussed (tested, described, shown); this approach is based on; the theory is now generally accepted; special attention is paid (given) to; some factors are taken into consideration (account); some factors are omitted (neglected); the paper (instrument) is designed for; the instrument is widely used; a brief account is given of; reference is made to; it is expected (observed) that; it should be remembered (noted, mentioned).

Exercise 2. Below is the shortened abstract of a research paper in the field of legal studies. Put the verbs in parentheses into appropriate tense forms.

This paper (to provide) a study of the use of law to invoke and protect the interests of poorest consumers of the privatized water industry. It (to focus) upon the introduction of pre-payment devices and the legal action to prevent their use. The context of the study (to lie) in the privatization of water industry in 1989 ... . The claims which (to surround) the application of the policy (to be) familiar: private ownership produced efficiency, effective management, and attentiveness to customers' needs ... . This article (to find) the claim to be false.

It (to consider) the social engineering role of law in attempting to protect the interests of poorest consumers ... . It (to conclude) by suggesting that not only is access to the law differentiated by power and resources, but that compliance with it is also mediated by the same inequality.

Exercise 3. Sequence the jumbled parts of this abstract from the field of anthropology.

A. This paper argues that this assumption obscures the multiple dimensions along which core/periphery distinctions can be measured and ignores the possibility of mutual influence and interdependence among interacting societies at all size and complexity levels. This confusion is particularly evident in the study of Southeastern Mesoamerica (adjoining portions of Guatemala, Honduras, and El Salvador), usually viewed as peripheral to lowland Maya core states during the late Classic period (A.D. 600-950).

B. The essay concludes with an overview of late Classic lowland Maya/non-Maya

interactions in the Southeast and some general suggestions for future research.

C. Archeological investigations on the margins of «high civilization» have traditionally been guided by the assumption that polities in such zones were peripheral to core states.

D. In an attempt to advance the study of polities bordering complex and extensive sociopolitical systems, a general model is outlined which sets out to identify the different dimensions of peripherality and specify the conditions under which various sorts of core/ periphery relations are likely to develop. Late Classic political, economic, demographic, and cultural patterns from the Naco Valley, northwestern Honduras, are then examined to determine how this area was linked to lowland Maya core states (represented here by Copan and Quirigua) and what effects the societies had on indigenous developments.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.), занотуйте у робочий зошит переклад нових слів.

Завдання для самостійної роботи

Протягом навчального року написати та надрукувати наукову статтю чи тези матеріалів наукової конференції (сумісно з науковим керівником).

Література: [5, с. 70–77].

Практична робота № 7

Тема. Написання доповіді про наукове дослідження здобувача

Мета: розглянути основні поняття про наукове дослідження. Зробити аналіз про об’єкт та предмет дослідження .

План практичної роботи

7.1. Поняття про наукове дослідження.

7.2. Об’єкт та предмет дослідження.

Написання доповіді про наукове дослідження здобувача

У доповіді про наукове дослідження здобувач має відобразити актуальність та новизну дослідження, визначити об’єкт та предмет дослідження, сформулювати

мету та завдання, описати методи дослідження та їх застосування, визначити сферу впровадження. Нижче додаємо зразок доповіді.

Report about scientific work

The theme of the thesis is "SOURCE MATERIAL IN BREEDING NAKED OATS". My scientific supervisor is Prof. T.I. Goptsyj.

Today the special attention is paid to rational nutrition, the basic concept of which is to preserve health and increase the human life duration. In connection with it, the attention to oats without a coat has increased, although 10 – 15 years ago this crop was not considered as promising one for production.

World scientific practice has accumulated enough information about the directions of the naked oats use for food and feed purposes in medicine, pharmacy and cosmetology. Oats products according to chemical composition are not inferior to buckwheats and prevail wheat and barley.

In Ukraine, oats have been a traditional grain crop for many centuries. But for most agrarians, oats do not have a significant market value as an agricultural crop. A factor restricting the use of oats, first of all is high coat content. In its turn, when the coat is separated there are a lot of waste, products which causes a reduction in the economic efficiency of production.

Actuality. There is a need to introduce new breed species of oats into production that would ensure not only its yield increase, but also obtain quality, ecologically safe grain, including suitable one for the production of children and dietary nutrition. To solve this problem, oats may play a significant role.

Naked oats are a crop of the future with a great potential, which is still being studied, so the development of oats varieties is one of the promising breeding areas in the world. So, the evaluation of the source and selection material as to the complex of economic and valuable features is of a great importance.

The analysis of scientific data shows that the study of naked oats is not widely spread in Ukraine. Thus, the study of the features in the existing source material and the development of new, adapted to the environment, becomes an efficient and fast process, which is important for selection and scientific programs of different directions and is the basis for research according to the topic of thesis.

The purpose and tasks of the work. The main purpose of the research is to study the collection of naked oats and to determine the breeding value of the gene fund under study, to single out sources of economic valuable traits and to develop new source materials on their basis. Nowadays, this area of collection studying is the most promising.

In this regard, the following tasks were set:

1. To single out the sources of economic-valuable traits and to develop a new source material on their basis.

2. To ascertain the intraspecific diversity of naked oats on the basis of morphological traits.

3. To determine the effective method of selecting parental forms for hybridization of different species, to find valuable samples of naked oats according to economic valuable traits for their use in breeding programs.

4. To develop, evaluate and single out perspective hybrid forms to obtain naked oats varieties.

The main source of new oats varieties creation in our country is the collection of the National Center for Plant Genetic Resources in Ukraine, which is located on the territory of the Plant Growing Institute named after Yuriev. It presents the varietal and botanical diversity of crop.

The object of the study is 19 naked oats samples of foreign and home * breeding, their economic-valuable features, the level of cross- breeding.

The subject of the research is to ascertain the best naked oats varieties for the selection process.

Research methods. Field ones: hybridization – to determine the characteristics of crossing the varieties from different ecological and geographical groups, the viability of F1 hybrids; laboratory-field ones: measuring-weight, biometric for determination of biometric indices in source forms and hybrids; mathematical-static ones.

Scientific novelty. The world production oats processing industry shows a tendency to leave traditional coat varieties and reorientate to new, high-yielding naked seed varieties. This crop is a new one for Ukraine. Due to its properties, it has the prospect of widespread use both in feeding animals and in human nutrition. The crop has significance which has not been valuated yet for the market opportunities that are directly related to

world trends, which concern the changing views of the humanity on a healthy lifestyle and the development of organic agriculture.

Exercise 1. Translate the sentences.

1 Я збираюсь почати свій виступ з невеличкого вступу, в якому намагатимуся описати в загальному плані сучасний стан даного питання. 2 Опис матеріалів і методів не забере багато часу, оскільки ми користувалися стандартною методикою. 3 Пізніше я наведу декілька прикладів, щоб проілюструвати це положення нашої теорії. 4 У своєму повідомленні я збираюся наголосити на тих аспектах проблеми, які мають практичне значення. 5 Ми почнемо нашу доповідь з постановки питання, а потім перейдемо до обговорення останніх експериментальних спостережень. 6 У третьому розділі цієї статті буде викладена програма нашої подальшої роботи і будуть обговорені можливі теоретичні та практичні труднощі. 7 Зараз давайте розглянемо це питання з іншої точки зору. 8 У цій роботі викладені результати останніх досліджень у цій галузі і проведено порівняння з попередніми даними. 9 Велика увага у майбутньому буде приділятися зв'язку між експериментальною роботою і теоретичними дослідженнями. 10 Тексти всіх доповідей та повідомлень публікуватимуться у «Матеріалах» конференції. 11 Далі автор зосередиться на небажаних труднощах, які є результатом застосування цього методу, і на можливих заходах їхнього запобігання. 12 У кінці статті дається список праць з цієї теми, а також таблиці та графіки. 13 Підписи під рисунками зроблені англійською мовою. 14 Ми не будемо описувати всі методи, але дамо посилання на відповідні роботи.

Завдання до теми

Вивчіть усі нові терміни. Користуючись словниками (тлумачним, словником іншомовних слів та ін.) занотуйте у робочий зошит переклад нових слів.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте підготовлену наукову статтю/тези та напишіть текст доповіді.

Література: [3, с. 70–75; 5, с. 84–89]

Практична робота № 8

Тема: Академічна доброчесність як складова академічної культури здобувача освіти та науковця

Мета: усвідомити суть і значення академічної доброчесності, формувати вміння виявляти та встановлювати факти порушення академічної доброчесності.

План практичної роботи

8.1. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.

8.2. Порушення академічної доброчесності

Сутність академічної доброчесності

Академічна культура – це інтелектуально-етична система цінностей, мотивацій, переконань та сприйняття, які визначають професійну діяльність в освіті та науці. Центральною, стрижневою складовою академічної культури навчання є поняття так званої академічної порядності (Academic Integrity), яка визначається як обов'язкове дотримання в процесі навчання, за будь-яких умов, п'яти фундаментальних цінностей: чесності, довіри, поваги, справедливості, відповідальності і доброчесності.

Міжнародний центр академічної доброчесності при Ратлендському інституті етики, Університет Клемсон в Південній Каролініі, розробив документ "Фундаментальні цінності академічної доброчесності" (Fishman 2012). За цим підходом, академічна доброчесність – це відданість академічної спільноти, навіть перед лицем труднощів, шести фундаментальним цінностям: чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності й мужності.

Чесність	Академічні спільноти доброчесності просувають пошук істини й знання через інтелектуальну та особисту чесність у процесі навчання, викладання, наукових досліджень і надання сервісів по дорученню адміністрації
Довіра	Академічні спільноти доброчесності стимулюють і покладаються на клімат взаємної довіри. Клімат довіри заохочує і підтримує вільний обмін ідеями, який у свою чергу дає можливість науковим пошукам реалізуватися найповнішою мірою

Справедливість	Академічні спільноти доброчесності встановлюють чіткі й прозорі очікування, стандарти й практики для підтримання справедливості у стосунках між студентами, викладачами та адміністративним персоналом
Повага	Академічні спільноти доброчесності цінують інтерактивну, кооперативну та партисипативну природу навчання і пізнання. Вони шанують та вважають за належне розмаїття думок та ідей
Відповідальність	Академічні спільноти доброчесності покладаються на принципи особистої відповідальності, що підсилюється готовністю окремих осіб і груп подавати приклад відповідальної поведінки. Підтримують взаємно узгоджені стандарти, а також вживають належних заходів у випадку їхнього недотримання
Мужність	Для розбудови й підтримання академічних спільнот доброчесності потрібно більше, ніж просто вірити в фундаментальні цінності. Трансформація цінностей від розмов про них до відповідних дій, їхнє відстоювання в умовах тиску і труднощів потребує рішучості, цілеспрямованості і мужності

Але проблеми дотримання норм академічної доброчесності з боку ЗВО та їх здобувачів існують не лише в Україні. В Європі за останні 10–15 років було зроблено чимало кроків, спрямованих на мінімізацію проявів недоброчесності, велику увагу цьому питанню приділяють і українські навчальні заклади, зокрема ОНУ імені І. І. Мечникова, де укладено “Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (режим доступу: http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents).

Цікавими є деякі світові дослідження з цієї проблематики. Наприклад, у Великій Британії виявлено, що кількість вчинених правопорушень в академічній сфері склала 50000 випадків протягом трьох років (17000 на рік або 0,7 % студентів). Однак ці дані не конкретизовані на рахунок того, скільки саме зафіксованих правопорушень стали результатом подачі студентами письмових робіт, виконаних на замовлення. Ці цифри також можуть вказувати лише на те, скільки студентів-

порушників було спіймано; кількість же студентів, які практикують невиявлений плагіат, буде вищою. Так, під час дослідження, яке проводилося в 2014 році у Саудівській Аравії, 22 % студентів повідомили, що платили комусь за виконання роботи за них. Результати дослідження Д. Маккейба і Міжнародного центру академічної чесності, проведеного в період з осені 2002 року по весну 2015 року, свідчать про те, що більше половини магістрантів були нечесними при формуванні відповідей тестів (39 %) і більше половини допускають можливість використання не доброчесної поведінки (68%). Серед здобувачів вищого освітнього рівня – аспірантів, цей відсоток дещо нижчий (відповідно, 17 % та 43 %). Офіційна позиція Стенфорда, пов'язана з цією темою, полягає у визнанні академічного обману як «представлення чужої роботи за свою», що може приймати різні форми, в тому числі це може бути «покупка курсових робіт або відповідей на тестові питання заздалегідь, оплата іншому за виконання замість здобувача певної роботи».

З метою вирішення проблеми академічної доброчесності в Україні на початку 2016 року Американські ради з міжнародної освіти спільно з Міністерством освіти і науки України та за підтримки Посольства Сполучених Штатів розпочали впроваджувати Проект Сприяння академічній доброчесності в Україні (STRENGTHENING ACADEMIC INTEGRITY IN UKRAINE PROJECT (SAIUP).

На сьогоднішній день все більше університетів приєднується до Проекту, приймаються Кодекси честі. З метою прищеплення навичок написання та оформлення наукових текстів, популяризації культури академічного письма у студентів, розробляється і впроваджується курс «Основи академічного письма».

Але повернемося до законодавчих основ, та подивимося, що саме вважаться академічною недоброчесністю, які вона має прояви та як держава та ЗВО боряться з цим. Перш за все слід звернутися до закону України " Про освіту", а саме до ст.42, у якій знаходимо тлумачення поняття "академічна доброчесність". Окрім того, саме тут описано, що саме вважається недотриманням академічної доброчесності, як це карається та інше.

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою

забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об’єктивне оцінювання результатів навчання.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в

освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь–яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої

програми;

- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.

10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

Як перевірити свою роботу на плагіат

Іноді здобувачі без злого наміру порушують правила академічної доброчесності, тому ми вважаємо дуже доцільним надати деякі інструменти для самоперевірки своїх робіт, наукових тез чи статей до моменту їх надіслання до збірок, публікації чи надання магістерської роботи на перевірку науковому керівникові.

Онлайн сервіси перевірки на плагіат:

1) https://refcom.nethouse.ua/antiplagiat-ukraina
2) https://unicheck.com/uk-ua

Для перевірки матеріалів англійською мовою на плагіат є така добірка безкоштовних онлайн ресурсів:

1. http://www.plagtracker.com/
2. http://www.scanmyessay.com/
3. http://www.plagscan.com/seesources/analyse.php

Plagiarism

Plagiarism is using someone else's work as if it were your own. It is a type of academic dishonesty. In academic work, ideas and words are seen as private property belonging to the person who first thought or wrote them. Therefore it is important for everybody to understand the meaning of plagiarism and learn how to prevent it in their work.

Make sure you're familiar with what is considered plagiarism and what the consequences are. There are several reasons why students must avoid plagiarism:

- Copying the work of others will not help you develop your own understanding
- To show that you understand the rules of the academic community
- Plagiarism is easily detected by teachers and computer software
- It may lead to failing a course or even having to leave college/ university

Ex. 1. Although plagiarism essentially means copying somebody else's work, it is not always easy to define. Working with a partner, consider the following academic situations and decide if they are plagiarism.

	Situation	Yes/No
1.	1 Copying a paragraph, but changing a few words and giving a citation.	
2.	2 Cutting and pasting a short article from a website, with no citation.	
3.	3 Taking two paragraphs from a classmate's essay, without citation.	
4.	4 Taking a graph from a textbook, giving the source.	
5.	5 Taking a quotation from a source, giving a citation but not using quotation marks.	
6.	6 Using something that you think of as general knowledge, e.g. large areas of rainforest have been cut down in recent years.	
7.	7 Using a paragraph from an essay you wrote and had marked the previous semester, without citation.	
8.	8 Using the results of your own research, e.g. from a survey, without citation.	
9.	9 Discussing an essay topic with a group of classmates and using some of their ideas in your own work.	
10.	10 Giving a citation for some information but mis- spelling the author's name.	

Avoiding plagiarism

To avoid plagiarism, you need to be aware of what it is, and have good writing skills and referencing knowledge. You need to be able to:

- paraphrase and summarise
- know when to quote a source and when to paraphrase it
- link information from sources with your own ideas
- correctly use referencing conventions.

When you quote a source, you use an extract exactly as it was used in/by the source. You indicate a quote by using quotation marks or indenting the text for long quotes.

When you paraphrase or summarise, you put the author's ideas in your own words. However, you still need to attribute the idea to the author by including a reference.

It's usually better to paraphrase than quote, as it shows a higher level of thinking, understanding and writing skills. To rephrase ideas, you need a large vocabulary of formal and technical words for the subject matter, as well as grammatical flexibility.

To develop your skills in quoting, summarising and paraphrasing, visit the Write Site or attend a Learning Centre workshop.

If you have a language background other than English, you can also work on these skills by spending as many hours per day as possible in English conversation. You can also

study the vocabulary and grammar patterns used in the books and articles you're reading for your course.

Ex. 2. Few students deliberately try to cheat by plagiarising, but some develop poor study habits that result in the risk of plagiarism. Working with a partner, add to the list of positive habits.

- Plan your work carefully so you don't have to write the essay at the last minute.
- Take care to make notes in your own words, not copying from the source.
- Keep a record of all the sources you use (e.g. author, date, title, page numbers, publisher).
- Make sure your in-text citations are all included in the list of references.

Завдання до теми

Самопідготовку з цієї теми краще розпочати зі знайомства зі змістом відповідних розділів запропонованих підручників і посібників, а вже потім перейти до виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте підготовлену власну наукову статтю/тези з точки зору дотримання норм академічної доброчесності та наявності можливих проявів недотримання правил доброчесності, перелічених у законі України "Про освіту".
2. Виконайте перевірку матеріалів статті/тез (українською чи англійською мовою) з використанням рекомендованих програм чи інших онлайн сервісів. При виявленні недоліків, виправьте їх з врахування вимог (належне цитування, відсутність самоплагіату, тощо).

Література: [6, с. 101 – 123].

4. ПЕРЕВІРТЕ СВОЮ ГРАМАТИЧНУ КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Граматичний тест (на відповідність рівню B2)

Choose the correct answer – a, b, c or d.

Words and sentences

1. We gave ___ a meal

a) at the visitors b) for the visitors c) the visitors d) to the visitors

Verbs

2. I'm busy at the moment ___ on the computer.

a) I work b) I'm work c) I'm working d) I working

3. My friend ___ the answer to the question

a) is know b) know c) knowing d) knows

4. I think I'll buy these shoes. ___ really well/

a) They fit b) They have fit c) They're fitting d) They were fitting

5. Where ___ the car?

a) did you park b) did you parked c) parked you d) you parked

6. At 9 o'clock yesterday morning we ___ for the bus

a) wait b) waiting c) was waiting d) were waiting

7. When I looked round the door, the baby ___ quietly.

a) is sleeping b) slept c) was sleeping d) were sleeping

8. Here's my report. ___ it at last.

a) I finish b) I finished c) I'm finished d) I've finished

9. I've ___ made some coffee. It's in the kitchen.

a) ever b) just c) never d) yet

10. We ___ to Ireland for our holidays last year.

a) goes b) going c) have gone d) went

11. Robert ___ ill for 3 weeks. He's still in hospital.

a) had been b) going c) have gone d) went

12. My arms are aching now because ___ since 2 o'clock.

a) I'm swimming b) I swam c) I swim d) I've been swimming

13. I'm very tired. ___ over 400 miles today.

a) I drive b) I'm driving c) I've been driving d) I've driven

14. When Martin ___ the car. He took it out for a drive.

a) had repaired b) has repaired c) repaired d) was repairing

15. Janet was out of breath because ___.

a) she'd been running b) she did run c) she's been running d) she's run

16. Don't worry. I ___ be here to help you.

a) not b) shall c) willn't d) won't

17. Our friend ___ meet us at the airport tonight.

a) are b) are going c) go to d) will be to

18. ___ a party next Saturday. We've sent out the invitations.

a) We had b) We have c) We'll have d) was repairing

19. I'll tell Anna all the news when ___ her.

a) I'll see b) I'm going to see c) I see d) I shall see

20. At this time tomorrow ___ over the Atlantic.

a) we flying b) we'll be flying c) we'll fly d) we to fly

21. Where's Robert? ___ a shower?

a) Does he have b) Has he c) Has he got d) Is he having

22. I ___ like that coat. It's really nice.

a) am b) do c) very d) yes

Questions, negatives and answers

23. What's the weather like in Canada? How often ___ there?

a) does it snow b) does it snows c) snow it d) snows it

24. Which team ___ the game

a) did it win b) did they win c) won d) won it

25. What did you leave the meeting early ___? – I didn't feel very well/

a) away b) because c) for d) like

26. Unfortunately the driver ___ the red light.

a) didn't saw b) didn't see c) no saw d) saw not

27. You haven't eaten your pudding. ___ it?

a) Are you no want b) Do you no want c) Don't want you d) Don't you want

28. I really enjoyed the disco. It was great, ___?

a) is it b) isn't it c) was it d) wasn't it

29. Are we going the right way? – I think ___.

a) indeed b) it c) so d) yes

Modal verbs

30. The chemist's was open, so luckily I ___ buy some aspirin.

a) can b) can't c) did can d) was able to

31. Susan has to work very hard. I ___ do her job, I'm sure.

a) can't b) couldn't c) don't d) shouldn't

32. We had a party last night. ___ spend all morning clearing up the mess.

a) I must have b) I've been to c) I've had to d) I've must

33. There was no one else at the box office. I ___ in a queue.

a) didn't need to wait b) mustn't wait c) needn't have waited d) needn't wait

34. ___ I carry that bag for you? - Oh, thank you.

a) Do b) Shall c) Will d) Would

35. I've lost the key. I ought ___ it in a safe place.

a) that I put b) to be putting c) to have put d) to put

The passive

36. We can't go along here because the road is ___.

a) been repaired b) being repaired c) repair d) repaired

37. The story I've just read ___ Agatha Christie.

a) was written b) was written by c) was written from d) wrote

38. Some film stars ___ be difficult to work with.

a) are said b) are said to c) say d) say to

39. I'm going to go out and ___.

a) have cut my hair b) have my hair cut c) let my hair cut d) my hair be cut

The infinitive and the -ing form

40. The driver was arrested for failing ___ an accident.

a) of report b) report c) reporting d) to report

41. Someone suggested ___ for a walk.

a) go b) going c) of going d) to go

42. I can remember ___ voices in the middle of the night.

a) hear b) heard c) hearing d) to hear

43. The police want ___ anything suspicious.

a) that we report b) us reporting c) us to report d) we report

44. We weren't sure ___ or just walk in.

a) should knock b) to knock c) whether knock d) whether to knock

45. It was too cold ___ outside.

a) the guests eating b) for the guests to eat c) that the guests should eat

d) that the guests eat

46. Did you congratulate Tessa ___ her exam.

a) of passing b) on passing c) passing d) to pass

47. I didn't like it in the city at first. But now ___ here.

a) I got used to living b) I'm used to living c) I used to living

d) I'm used to living

48. They raised the money simply ___ for it. It was easy.

a) asking b) by asking c) of asking d) with asking

49. As we walked past, we saw Nigel ___ his car.

a) in washing b) to wash c) wash d) washing

Nouns and articles (a/an and the)

50. I need to buy ___.

a) a bread b) a loaf bread c) a loaf of bread d) breads

51. My father is not only the town mayor, he runs ___ too.

a) a business b) a piece of business c) business d) some business

52. The ___ produced at our factory in Scotland.

a) good are b) good is c) goods are d) goods is

53. I'm looking for ___ to cut this string.

a) a pair scissors b) a scissor c) a scissors d) some scissors

54. I was watching TV at home when suddenly ___ rang.

a) a doorbell b) an doorbell c) doorbell d) the doorbell

55. I've always liked ___.

a) Chinese food b) food of China c) some food of China d) the Chinese food

56. In England most children go ___ at the age of five.

a) school b) to school c) to some school d) to the school

57. We haven't had a holiday for ___ time.

a) a so long b) so a long c) such a long d) such long

58. Our friends have a house in ___.

a) a West London b) the West London c) West London d) West of London

This, my, some, a lot of, all, etc.

59. It's boring here. Nothing ever happens in ___ place.

a) that b) these c) this d) those

60. Is that my key, or is it ___ your?

a) the yours b) the your's c) your d) yours

61. Adrian takes no interest in clothes. He'll wear ___.

a) a thing b) anything c) something d) thing

62. There's ___ use in complaining. They probably won't do anything about it.

a) a few b) a little c) few d) little

63. I don't want to buy any of these books. I've got ___.

a) all b) all them c) everything d) them all

Pronouns

64. Let's stop and have a coffee. ___ a café over there, look.

a) Is b) It's c) There d) There's

65. Everyone in the group shook hands with ___.

a) each other b) one other c) one the other d) themselves

66. The washing-machine has broken down again. I think we should get ___.

a) a new b) a new one c) new d) new one

67. All the guests were dancing. ___ having a good time.

a) All were b) Every was c) Everyone was d) Someone were

Adjectives and adverbs

68. The house was ___ building.

a) a nice old stone b) a nice stone old c) a stone old nice d) an old nice stone

69. The government is doing nothing to help ___.

a) poor b) the poor c) the poors d) the poor ones

70. The young man seems very ___.

a) sensible b) sensiblely c) sensibley d) sensibly

71. I ___ missed the bus. I was only just in time to catch it.

a) mostly b) near c) nearest d) nearly

72. This detailed map is ___ the atlas.

a) more useful as b) more useful than c) usefuller as d) usefuller than

73. This place gets ___ crowded with tourists every summer.

a) always more b) crowded and more c) from more to more d) more and more

74. Yes, I have got the report, ___ it.

a) I just am reading b) I'm just reading c) I'm reading just d) Just I'm reading

75. I've read this paragraph 3 times, and I ___ understand it.

a) can't still b) can't yet c) still can't d) yet can't

76. We're very sorry. We regret what happened ___.

a) a bit b) much c) very d) very much

Prepositions

77. The village is ___ Sheffield. It's only 6 miles away.

a) along b) by c) near d) next

78. You can see the details ___ the computer screen.

a) at b) by c) in d) on

79. I've got a meeting ___ Thursday afternoon.

a) at b) in c) on d) to

80. I've lived in this flat ___ 5 years.

a) ago b) already c) for d) since

81. This car is ___ you're interested in buying it.

a) for sale b) in sale c) at sale d) to sell

82. Polly wants to cycle round the world. She's really keen ___ the idea.

a) about b) for c) on d) with

Verbs with prepositions and adverbs

83. I prefer dogs ___ cats. I hate cats.

a) from b) over c) than d) to

84. My father used the money he won to set ___ his own company.

a) forward b) on c) out d) up

85. Don't go too fast. I can't keep ___ you.

a) on to b) on with c) up to d) up with

Reported speech

86. Someone ___ the tickets are free.

a) said me b) said me that c) told me d) told to me

87. Last week Justin said "I'll do it tomorrow." He said he would do it ___.

a) the following day b) the previous day c) tomorrow d) yesterday

88. I don't know why Nancy didn't go to the meeting. She said she ___ definitely going.

a) be b) is c) was d) would

89. The librarian asked us ___ so much noise.

a) don't make b) not make c) not making d) not to make

Relative clauses

90. What's the name of the man ___ gave us a lift.

a) he b) what c) which d) who

91. What was that notice ___?

a) at that you were looking b) you were looking at c) you were looking at it

d) which you were looking

92. Susan is the woman ___ husband in hospital.

a) her b) hers the c) whose d) whose the

93. York, ___ last year, is a nice old city.

a) I visited b) that I visited c) which I visited d) whom I visited

94. The accident was seen by some people ___ at a bus stop.

a) waited b) waiting c) were waiting d) who waiting

Conditionals and wish

95. If ___ my passport, I'll be in trouble.

a) I lose b) I'll lose c) I lost d) I would lose

96. I haven't got a ticket. If ___one, I could get in.

a) I'd have b) I had c) I have d) I've got

97. If the bus to the airport hadn't been so late, we ___ the plane.

a) caught b) had caught c) would catch d) would have caught

98. If only people ___ keep sending me bills!

a) don’t b) shouldn’t c) weren’t d) wouldn’t

Linking words

99. I just had to take the dog out ___ of the awful weather.

a) although b) despite c) even though d) in spite

100. Anna put the electric fire on ___ warm.

a) for getting b) in order get c) so she gets d) to get

5 ЗАКЛЮЧНИЙ ТЕСТ З ГРАМАТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Look at these examples. The correct answers are underlined.

a) In warm climates people <u>like</u> / likes / are liking sitting outside in the sun.

b) If it is very hot, they sit at / <u>in</u> / under the shade.

1) Water is to boil / is boiling / boils at a temperature of 100°C.

2) In some countries there is / is / it is very hot all the time.

3) In cold countries people wear thick clothes for keeping / to keep / for to keep warm.

4) In England people are always talking about a weather / the weather / weather.

5) In some places it rains / there rains / it raining almost every day.

6) In deserts there isn´t the / some / any grass.

7) Places near the Equator have a warm / the warm / warm weather even in the cold season.

8) In England coldest / the coldest / colder time of year is usually from December to February.

9) The most / Most of / Most people don´t know what it´s like in other countries.

10) Very less / little / few people can travel abroad.

11) Mohammed Ali has won / won / is winning his first world title fight in 1960.

12) After he had won / have won / was winning an Olympic gold medal he became a professional boxer.

13) His religious beliefs have made him / made him to / made him change his name when he became champion.

14) If he has / would have / had lost his first fight with Sonny Liston, no one would have been surprised.

15) He has travelled a lot both / and / or as a boxer and as a world-famous personality.

16) He is very well known all in / all over / in all the world.

17) Many people is believing / are believing / believe he was the greatest boxer of all time.

18) To be the best from / in / of the world is not easy.

19) Like any top sportsman Ali had to / must / should train very hard.

20) Even tough he has now lost his title, people would / will / did always remember him as a champion. 20 subtotal page 1 /

21) The history of aeroplane / the aeroplane / an aeroplane is

22) quite a / a quite / quite short one. For many centuries men

23) are trying / try / had tried to fly, but with

24) little / few / a little success. In the 19 th century a few people

25) succeeded to fly / in flying / into flying in balloons. But it wasn´t until

26) the beginning of this / next / that century that anybody

27) were / is / was able to fly in a machine

28) who / which / what was heavier than air, in other words, in

29) who / which / what we now call a 'plane'. The first people to achieve

30) 'powered flight' were the Wright brothers. His / Their / Theirs was the machine which was the

31) forerunner of the Jumbo jets and supersonic airliners that are such / such a / so common

32) sight today. They could / should / couldn´t hardly have imagined that in 1969

33) not much / not many / no much more than half a century later,

34) a man will be / had been / would be landed on the moon.

35) Already a man / man / the man is taking the first steps towards the stars.

36) Although space satellites have existed since / during / for less

37) than forty years, we are now dependent from / of / on them for all

38) kinds of informations / information / an information. Not only

39) are they / they are / there are being used for scientific research in

40) space, but also to see what kind of weather is coming / comes / coming.

41) By 1998 there would / must / will have been satellites in space for forty

42) years and the 'space superpowers' are planning to have / make / let

43) massive space stations built. When these will be / are / will have been

44) completed it will be the first time when / where / that astronauts will be

45) able to work in space in large numbers. Apart / For / Except all that,

46) in many ways the most remarkable flight of / above / at all was

47) it / that / that one of the flying bicycle, which the world saw on television,

48) flying / to fly / fly across the Channel from England to France, with nothing

49) apart / but / than a man to power it. As the bicycle-flyer said,

50) "It´s the first time I realize / I´ve realized / I am realizing what hard work it is to be a bird

51) Many teachers say to / say / tell their students should learn a foreign language.

52) Learning a second language is not the same as / like / than learning a first language.

53) It takes long time / long / a long time to learn any language.

54) It is said that Chinese is the world´s harder / hardest / more hard language to master.

55) English is quite difficult because of all the exceptions who / which / what have to be learnt.

56) You can learn the basic structures of a language quite quickly, but only if you are wanting / will to / are willing to make an effort.

57) A lot of people aren´t used to the study / to study / to studying grammar in their own language.

58) Many adult students wish they would start / would have started / had started their language studies earlier.

59) In some countries students have to spend a lot of time working on / by / in their own.

60) There aren´t no / any / some easy ways of learning a foreign language in your own country.

61) Some people try to improve their English by hearing / listening / listening to the BBC World Service.

62) Live / Life / Living with a foreign family can be a good way to learn a language.

63) It´s no use to try / trying / in trying to learn a language just by studying a dictionary.

64) Many students would rather not / would rather prefer not / would rather not to take tests.

65) Some people think it´s time we all learn / should learn / learnt a single international

language.

66) Charles Walker is a teacher at a school in Norwich. He has joined / joined / joins

67) the staff of the school in 1988 and has been working / worked / works there ever since.

68) Before move / to move / moving to Norwich, he taught in Italy and in Wales, and before that

69) he has been / was / was being a student at Cambridge University.

70) So far he isn´t / wasn´t / hasn´t been in Norwich for as long as he was in Wales,

71) but he likes the city a lot and should / would / could like to stay there for at least

72) another two years, or, how / which / as he puts it, until his two children

73) have / will have / will be grown up a bit. He met his wife, Kate, in 1982

74) while he was to live / was living / had been living abroad for a while, and they got married

75) in 1986. Their two children, Mark and Susan, are / were / have been both born in Norwich.

76) Mark, who / which / he is four, has just started

77) at nursery school, but his / their / her sister

78) shall stay / stays / will be staying at home for another couple of years,

79) because she is nearly two years younger / more young / the younger than him.

80) Charles and Kate are used / use / used to live in the country,

81) but now they have children, they have moved / move / moved into the city.

82) Charles wanted a house next / near / close the school

83) in order / for / to get to work easily. Unfortunately

84) the / a / that one the two of them really wanted was too expensive,

85) so they must / should / had to buy one a bit further away. By the time the children

86) go / will go / wil have gone to secondary school,

87) that / which / what Charles and Kate hope will be in Norwich,

88) the Walkers will have been / have been / will be living there for a least fifteen years.

89) They can´t be sure if they stay / do stay / will stay, but if they

90) don´t / didn´t / won´t, their friends won´t be too surprised.

Look at the following examples of question tags in English. The correct form of the tag is underlined.

a) He´s getting the 9.15 train, isn´t he / hasn´t he / wasn´t he ?

b) She works in a library, isn´t she / doesn´t she / doesn´t he ?

c) Tom didn´t tell you, hasn´t he / didn´t he / did he ?

d) Someone´s forgotten to switch off the gas, didn´t one / didn´t they / haven´t they ?

91) John´s coming to see you, hasn´t he / wasn´t he / isn´t he ?

92) It´s been a long time since you´ve seen him, hasn´t it / isn´t it / haven´t you ?

93) He´s due to arrive tomorrow, won´t he / isn´t he / will he ?

94) He won´t be getting in till about 10.30, isn´t he / is he / will he ?

95) You met him while you were on holiday, didn´t you / weren´t you / haven´t you ?

96) I think I´m expected to pick him up, aren´t I / don´t I / are you ?

97) No doubt you´d rather he stayed in England now, didn´t you / wouldn´t you / shouldn´t you ?

98) Nobody else has been told he´s coming, is he / has he / have they ?

99) We´d better not stay up too late tonight, didn´t we / have we / had we ?

100) I suppose it´s time we called it a day, didn´t we / isn´t it / don´t I

6. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Педагогіка, як наука. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами
2. Документи, які є джерелом наукової інформації
3. Поняття науковий стиль
4. Лексичні та граматичні особливості наукового стилю
5. Особливості перекладу наукового тексту
6. Спосіби розкриття значення іншомовного слова
7. Сутність анотації
8. Типи анотації
9. Поняття «реферат»
10. Основні дані реферату
11. Структура та мова наукового тексту
12. Лексико-граматичні структури
13. Поняття про наукове дослідження
14. Об’єкт та предмет дослідження
15. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти
16. Порушення академічної доброчесності

7 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАННЬ СТУДЕНТІВ

Вид занять	Змістовний модуль № 1				Змістовний модуль № 2				Сума
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	
Самост. робота	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Поточн. контроль	4	4	4	4	4	4	4	4	32
Опитування	4	4	4	4	4	4	4	4	32
Підсумкове тестування Moodle									15
Сертифікат з неформальної освіти									5
Усього									100

Бали за самостійну роботу виставляються за запропонованими критеріями за чотири бальною системою. Унаслідок перевірки виконання самостійної роботи виставляють диференційовану оцінку і визначають з кожного питання (тесту), вправи окремо:

4 бали – студент виявив усебічні, систематизовані, глибокі знання; уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою, а також показав здібності до самостійного творчого аналізу та розв’язання поставлених завдань. Зазвичай така кількість балів виставляється за всі виконані завдання та правильні відповіді на 90 % умов практичної роботи.

3 бали – виставляють студенту, якщо під час виконання завдань він виявив повні знання програмного матеріалу, засвоїв основну літературу, рекомендовану кафедрою, успішно виконав більшу частину завдань, показав уміння самостійного мислення та правильно виконав 80 % практичної роботи.

1 – 2 бали - виставляють студенту, який правильно виконав половину завдань, має необхідний резерв знань для усунення помилок під керівництвом викладача.

Нуль балів – виставляють, якщо під час виконання завдань студент виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, не володіє елементарною

термінологією з навчальної дисципліни, допустив принципові помилки під час виконання роботи або повністю не виконав завдання.

Загальна кількість балів за виконання самостійної роботи виставляється як середнє арифметичне від попередніх складових за кожне завдання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бахов, І. С. English for Post Graduate Students. Англійська мова для аспірантів та здобувачів : Навч. посіб. для студ. вищ. навч закл І.С. Бахов. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2017.— 276 с.

2. Бондар Т.І. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Т.І. Бондар, З.Ф. Кириченко та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. – 352 с.

3. Герман Л.В., Шастало В.О. Англійська мова: практикум для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти Л.В. Герман, В.О. Шастало Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2019. – 157 с.

4. Герман Л.В., Шульга І.В., Макарська Є.Г. Ділова англійська мова: практикум Л.В. Герман, І.В. Шульга, Є.Г. Макарська. Харків: ХНАУ, 2018. – 52 с.

5. Герман Л.В. Ділова англійська мова: посібник для студентів магістрантів/ Л.В. Герман, В.О. Турченко. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2014. – 145с.

Додаткова

6. Дніпровська Т. В. Педагогічні особливості застосування технології індивідуалізованого навчання англійської мови за професійним спрямуванням. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* Збірник наукових праць №70, 2020. 206-210с

7. Dniprovska T., Postolenko I, Shvetsova I, Husk V, Kondrashova O, Pusmenna I Theoretical fundamentals of studying a foreign language in the formation of an individual trajectory of higher education Laplage em Revista (International), vol.7, n.2, May.-Aug. 2021, p.721-728.

8. Дніпровська Т. В. Педагогічні особливості застосування концепції педагогіки співробітнийтва під час навчання англійської мови за професійним спрямуванням. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* Збірник наукових праць №76, 2021.ст. 105-109

9. Дніпровська Т. В. Фахова підготовка майбутніх учителів англійської мови до

застосування методів продуктивного навчання: недоліки та шляхи покращення. *Педагогічні науки:теорія та практика*. Збірник наукових праць №4 (44), 2022. 43с.

10. Дніпровська Т. В. Сучасні підходи до фахової підготовки майбутніх учителів англійської мови щодо застосування методів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* Збірник наукових праць № 87/2023- 110с.

11. Дніпровська Т. В. Педагогінні особливості ігрових технологій навчання студентів дисципліни «Англійська мова (за професійним спрямуванням) *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* Збірник наукових праць № 88, 2023, 90-94 с.

Інформаційні ресурси

12. Закон України «Про освіту»: Мін-во освіти і науки України. Електронний ресурс. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/law/2231/

13. Сервіс перевірки на плагіат для найкращих результатів. Електронний ресурс. Режим доступу: https://unicheck.com/uk-ua

14. Сервіс перевірки на плагіат для найкращих результатів. Електронний ресурс. Режим доступу: https://refcom.nethouse.ua/antiplagiat- ukraina

15. Stephen Baily Academic Writing: A Handbook for International Students Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.kau.edu.sa/files/0013287/subjects/academic-writing-handbook- international-students-3rd-ed%20(2).pdf

16. Електронний ресурс. Режим доступу: https://quizizz.com/admin/quiz/5cce193b440eb8001a839b40/academic-writing

Методичні вказівки щодо виконання практичних і самостійної робіт з навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 011 – «Освітні педагогічні науки» освітньо-професійної програми «Освітні педагогоічні науки» освітнього ступеня «Магістр».

Укладач к. пед. н., доц. Т. В. Дніпровська

Відповідальний за випуск завідувач кафедри лінгводидактики та журналістики
проф. Ксенія СІЗОВА

Підп. до др._____. Формат 60х84 1/16. Папір тип. Друк ризографія. Ум. друк. арк._____. Наклад прим. Зам. №_____. Безкоштовно.

Редакційно-видавничий відділ
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600